

TALLINNA EHITUSKOOLI TEENISTUSLIKU JÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Tallinna Ehituskool (edaspidi *kool*) on Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) hallatav õppeasutus aadressil Pärnu mnt 162, 11317 Tallinn.
2. Teenistuslikku järelevalvet kooli juhtimise ning tegevuse otstarbekuse ja seaduslikkuse üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusnõunik Marili Lehtmets, järelevalve valdkonna nõunik Hille Voolaid ja peaekspert Anne Põldsaar. Eksperdina oli kaasatud Keeleameti Tallinna ja Harjumaa järelevalvetalituse peainspektor Roman Kallas.
3. Järelevalve eesmärk oli hinnata, mil viisil on korraldatud eesti keele teise keelena õpe ja eestikeelne erialaõpe osaliselt vene õppekeelega kutsekeskhariduse ehitusviimistluse õpperühmas.
4. Teenistuslik järelevalve algas 04.12.2023.
5. Järelevalves vesteldi kooli direktoriga, direktori abiga, õppedirektoriga, õppesekretäri, juhtõpetajatega (üldainete, ehitusviimistluse, elektri õppesuund), eesti keele ja eesti keeles eriala põhiõpingute mooduleid õpetavate õpetajatega, tugispetsialistidega, vastuvõtukomisjoni liikmetega, õpilaste esindajatega. Tutvuti kooli dokumentide ja õppekeskkonnaga vaaeldavas valdkonnas ning võrreldi kooli tegelikku olukorda Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Järelevalves oli vaatluse all õpilaste vastuvõtu korraldus ning vastuvõtuprotsess, kooli vastu võetud vene õppekeelega põhikoolist tulnud õpilaste toetamine õpinguperioodil, eesti keele teise keelena ja eestikeelse õppe korraldus osaliselt vene õppekeelega kutsekeskhariduse õpperühmas, õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni ning riigikeeleoskuse vastavus nõuetele, õppe- ja kasvatusala töötajate professionaalse arengu toetamine. Valimis oli õppekava ehitusviimistlus (õppekava kood: 134377) õpperühm EV22v.

Õpilaste vastuvõtu kord ja tingimused on reguleeritud kooli õppekorralduseeskirjas (edaspidi *ÕKE*) ja selle lisas. Õpilaste vastuvõtuprotsessi korraldus vajab täpsustamist ja täiendamist, et see oleks läbipaistev ja õpilaskandidaatidel oleks selgus, millised oskused ja teadmised on sisestamiseks piisavad. Kooli 2022/2023. õppeaasta sisehindamise aruandes on toodud välja vajadus parendada vastuvõtuvestluste protsessi ning tegevusena on kavandatud vastuvõtuvestlusel hinnatava kohta informatsiooni laiem kirjeldatus kodulehel. Seega on kool ka ise määrganud, et vastuvõtuprotsess vajab ülevaatamist ja selle korraldus täpsustamist.

Kooli dokumendihaldus vajab kooskõlla viimist haldusmenetluse seadusest (edaspidi *HMS*) tulenevate nõuetega. Samuti vajab uuendamist ÕKE, et see moodustaks koos lisadega tervikdokumendi.

Õpilastele on tagatud sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi abi, eripedagoogi koolis ei ole. Haridusliku erivajaduse (edaspidi *HEV*) tuvastamiseks ning vajalike tugiteenuste või tugimeetmete määramiseks ja rakendusplaani koostamiseks on moodustatud õpiedukoda (edaspidi *ÕEK*). Tuge vajavatele õpilastele on koostatud rakendusplaanid. Tugimeetmete toimimist hinnatakse kaks korda aastas. Õpilaste toevajaduse paremaks väljaselgitamiseks on tugispetsialistid välja töötanud abistavad küsimused vastuvõtukomisjonile. Õpilaste eesti keele oskuse taset vastuvõtuprotsessis välja ei selgitata, seda tehakse õppeaasta algul.

Kooli arengukava on koostatud perioodiks 2022–2025 ja selle on pidaja kinnitanud. Sisehindamist on koolis läbi viidud süsteemselt. 2022/2023. õppeaasta kohta on koostatud sisehindamise aruanne, kus on välja toodud konkreetsed näitajad ja mõõdikud arengukava strateegiliste eesmärkide täitmisel. Samuti on toodud välja sisehindamise kriteeriumide ja tegevusnäitajate alusel selgunud tugevused ja parendusvaldkonnad. Määratletud on nii arendusvaldkonnad, kavandatud konkreetsed tegevused kui vastutajad. Sisehindamisel on analüüsitud kooli tegevus- ja tulemusnäitajaid, läbi on viidud rahuloluküsitlusi ja nende tulemusi on analüüsitud. Aruanne on põhjalik ja tulemused on tõenduspõhised.

Koolis on koostatud eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava, kus on määratletud eesmärgid ja tegevused. Tegevuskava täitmist on analüüsitud ning välja on toodud nii täidetud kui töös olevad tegevused.

Kutseõppeasutuse seaduse (edaspidi *KutÕS*) kohaselt peab kutsekeskhariduse õppekava õppekeel olema eesti keel. KutÕSi kohaselt loetakse õppekeeleks keel, milles toimuv õpe moodustab vähemalt 60% kooli õppekavas sätestatud õppe mahust. Koolis õpivad kutsekeskhariduse tasemel ka vene õppekeelega põhikooli lõpetanud õpilased, kelle õpingud jagunevad 60% eesti ja 40% vene keeles (edaspidi *60/40*). 2023/2024. õppeaastal on koolis kaks õppegruppi, kes õpivad proportsioonis 60/40: kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitus (KB21v) ja ehitusviimistlus (EV22v). Õpperühmas KB21v õppis järelevalve ajal 11 ja EV22v õpperühmas 16 õpilast.

Eesti keele ja eestikeelsete erialaainete vaatlusel valimi õpperühmas EV22v selgus, et koolis domineerivad traditsioonilised õppemeetodid ja frontaalne töö. Õpilaste eestikeelne verbaalne aktiivsus on piiratud, eesti keele õppijate spontaanne eestikeelne eneseväljendus on komplitseeritud. Koolis puudub valmidus aktiivõppemeetodite kasutamiseks, mis piirab võimalusi õppijate seotud eestikeelse kõne kujundamiseks. Üld- ja erialaainete õpetamisviisid vajavad kaasaajastamist, et toetada õpilaste õpimotivatsiooni ja luua eeldusi eestikeelse erialaõppe laiendamiseks.

Eesti keele tundides ja eestikeelses erialaõppes arendatakse eeskätt reproduktiivseid osaoskusi (kuulamine ja lugemine). Produktiivsete osaoskuste arendamine (rääkimine ja kirjutamine) on jäetud tagaplaanile. Erinevate osaoskuste arendamise tasakaalustamine on märkimisväärne eeldus eesti keele õppe kvaliteedi parandamiseks.

Kool on hästi varustatud tänapäeva nõuetele vastavate tehniliste vahenditega (arvutid, projektorid, ekraanid, digitahvlid). Õpetajad kasutavad neid eesti keele tundides ja eestikeelses erialaõppes eeskätt õppe sisu visualiseerimiseks.

Järelevalve ajal seisuga 06.12.2023 oli õppekasvatusala töötajaid 48. Õppekasvatusala juhtivaid töötajaid oli 8, neist ühe kvalifikatsiooni ei vastanud kehtestatud nõuetele. Üldharidusainete õpetajaid oli 15, kõigi kvalifikatsiooni vastas nõuetele. Kutseõpetajaid oli 31, neist 8 (25%) omavad kesk- või kutsekeskharidust.

Riigikeeleoskus vastas nõuetele 48 õppekasvatusala töötajast 48-l (100%).

Kooli personal ja õpilased töid vestlustel välja kooli sõbraliku ja koostöise tööühikuna. Aastast 2010 annab kool välja aastaraamatut, mis annab kronoloogilise ülevaate õppeaasta olulisematest tegevustest ja tulemustest. Äramärkimist on leidnud ka õpilaste ja õpetajate tunnustamine. 2023. aasta aastaraamatust nähtub, et kooli üldainete õppesuuna õpetaja on pälvinud 2022. aastal Tallinna aasta gümnaasiumiõpetaja tiitli ja ehitusviimistluse õppesuuna juhtõpetaja pälvis Tallinna aasta kutseõpetaja tiitli. Lisaks oli ehitusviimistluse õppesuuna juhtõpetaja nomineeritud Eesti kutseõpetaja tiitlile. Eesti kutseõpetaja laureaadid on kooli kutseõpetajad olnud kahel aastal (2019, 2021).

Koolil on mitmekesise kirjanduse valikuga raamatukogu, õpetajatele on tagatud võimalused soetada aja- ja asjakohast õppekirjandust ning koolis on kaasaegne õppemateriaalne baas. Suurt tähelepanu pööratakse õpilaste üldarendavatele tegevustele. Võistlustel ja konkurssidel osalenuid tunnustatakse, mis on innustanud õpilasi neis osalema ning on saadud palju auhinnalisi kohti. Õpilaste hinnangul on kutseõpetajad oma eriala professionaalid ja õpilased tunnevad uhkust oma õpetajate ning kooli maine üle.

OLUKORRA KIRJELDUS

Kooli põhitegevus on kutseõppe tasemeõppe ning täiendusõppe korraldamine. 2006. aastast on kool korraldanud kutseõpet ka kinnipidamisasutuses.

Kooli arengukavas¹ on toodud välja, et kool on tunnustatud kutseeksamikeskus ehituse, elektri- ja puidutöötlemise valdkondades ning on kujunenud arvestatavaks ehitus- ja puidutöötlemise erialasid õpetavaks kutseõppeasutuseks Tallinnas ja Harjumaal, kust on õppimas ¾ kooli õpilastest. Koolil on kindel tahe ja võimekus jätkata iseseisva, kindla suunitlusega kutseõppeasutuseks ning arenda valdkondlikuks kompetentsikeskuseks kolmes põhilises õppesuunas, milleks on ehitus (konstruktsiooni ehitus, viimistlus), puidutöötlemine (tisler, mööblirestaurator) ja elekter (sisetööde elektrik). Selle eesmärgi elluviimiseks on kooli hinnangul neil olemas sisemine potentsiaal ja pikaajaline edukas kogemus õppeprotsessi korraldamisel nii taseme- kui ka täiendusõppes.

Koolis õppis 2023/2024. õppeaastal 10.11.2023 seisuga 653 õpilast, neist 346 õppis kutsekeskhariduse tasemel (tabel 1). Õpilaste arv on õppeaastate võrdluses stabiilne.

Tabel 1. Õpilaste arv õppeaastatel 2020/2021–2023/2024.

Õppeaasta	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Tallinna Ehituskool	Õpilaste arv / kutsekeskhariduse tasemel õpilaste arv			
	574 / 285	685 / 321	663 / 349	653 / 346

Allikas: Haridussilm, andmed seisuga 10.11.

¹ „Tallinna Ehituskooli arengukava 2022–2025“. Kinnitanud Haridus- ja Teadusministeeriumi üldhariduspoliitika osakonna juhataja 27.09.2022.

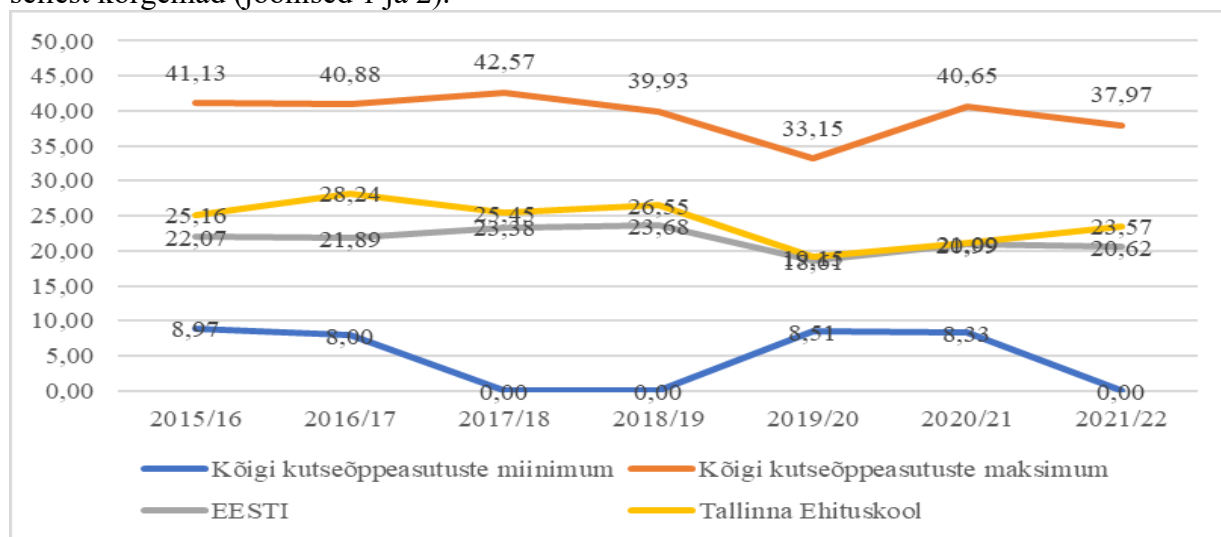
Tabelis 2 on toodud kutsekeskharidustaseme õpilaste arv, kelle põhikooli lõputunnistusel on eesti keel teise keelena, õppekavade lõikes 2022/2023. õppeaastal. 2022/2023. õppeaastal õppis koolis 56 õpilast, kelle põhikooli lõputunnistusel oli eesti keel teise keelena (edaspidi ETKK).

Tabel 2. Kutsekeskharidusõppe õpilased 2022/2023. õppeaastal, kelle põhikooli lõputunnistusel on eesti keel teise keelena.

Õppekava kood	Õppekava nimetus	Õpilaste arv õppekaval	Õpilaste arv, kelle põhikooli lõputunnistusel on ETKK	2022/2023 vastuvõetud õpilaste arv, kelle põhikooli lõputunnistusel on ETKK
184697	Kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitus	61	24	2
134377	Ehitusviimistlus	99	27	16
133077	Puitkonstruktsioonide ehitus	64	1	1
134967	Sisetööde elektrik	57	2	
214507	Tisler	62	2	1

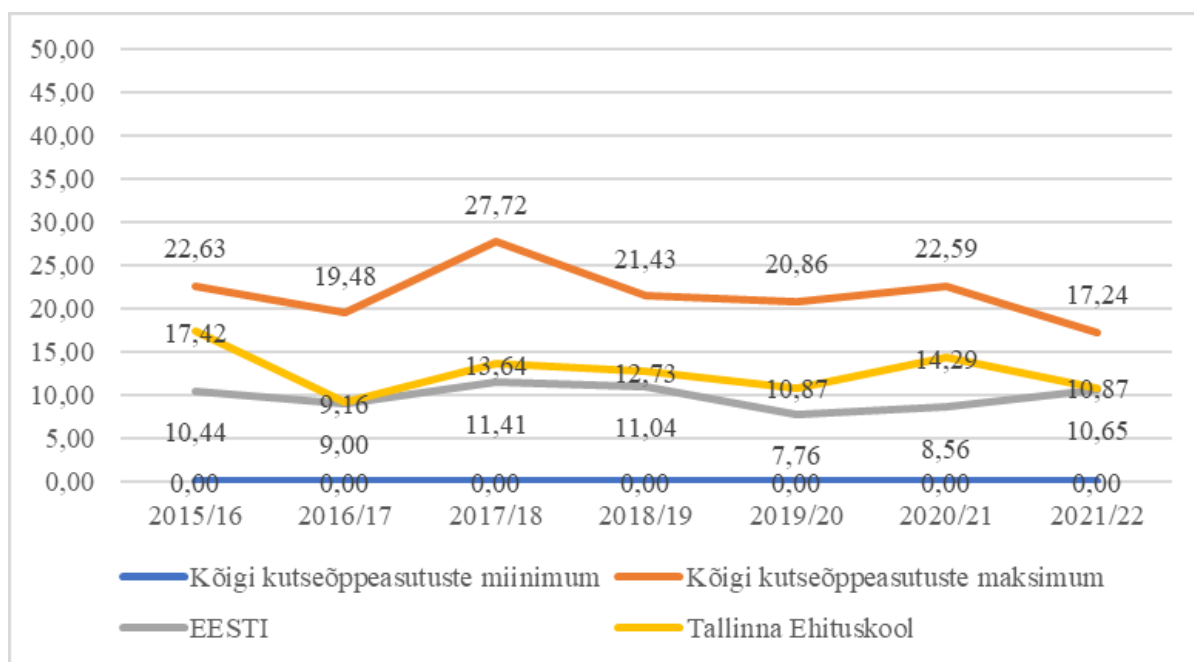
Allikas: EHIS, seisuga 10.11.2022.

2023/2024. õppeaastal on koolis kaks õppegruppi, kes õpivad proportsioonis 60/40: kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitus (KB21v) ja ehitusviimistlus (EV22v). Õpperühmas KB21v õppis 05.12.2023 seisuga 11 õpilast (III kursuses) ja EV22v õpperühmas 16 õpilast (II kursuses). Direktori sõnul sõltub õpetatavate erialade valik proportsioonis 60/40 kooli võimekusest. Esimesel aastal kutsekeskhariduses õppetöö katkestajate osakaal ning esimesel aastal kutsekeskharidusest väljalangenute osakaalud koolis on läbivalt Eesti keskmise sarnased või pisut sellest kõrgemad (joonised 1 ja 2).

Joonis 1. Õppetöö katkestajate osakaal kutsekeskhariduses esimesel aastal, %.

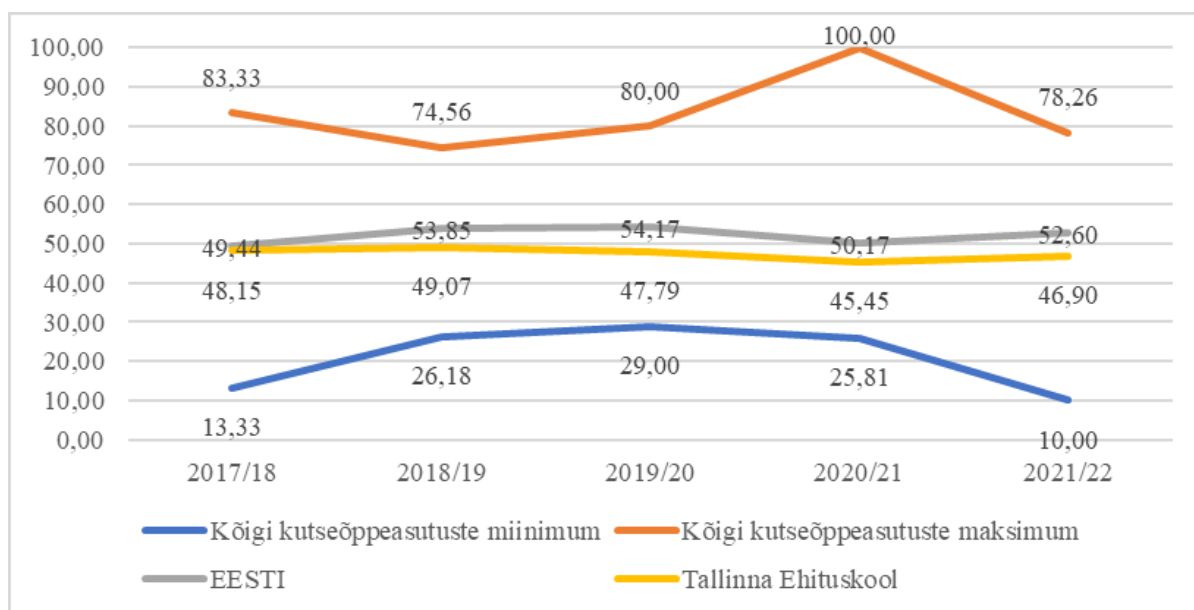
Allikas: EHIS.

Joonis 2. Väljalangejate osakaal kutsekeskhariduses esimesel aastal, %.

Allikas: EHIS.

Kutsekeskhariduse nominaalajaga lõpetajate osakaal on samuti Eesti keskmise lähedal, kuid valdavalt pisut sellest madalam (joonis 3).

Joonis 3. Kutsekeskhariduse nominaalajaga lõpetajate osakaal, %.

Allikas: EHIS.

Tabel 3. Kooli näitajad seisuga 10.11.2021 ja 10.11.2022.

Näitaja	Kool 2021	Riik 2021	Kool 2022	Riik 2022
Õppetöö katkestajate osakaal, %.	22,2	20,3	21,7	21
Õppetöö katkestajate osakaal kutsekeskhariduses I aastal, %.	21,1	19,2	23,6	20,6
Kutsekeskhariduse nominaalajaga lõpetajate osakaal, %.	45,5	52,7	46,9	52,6
Hariduslike erivajaduste osakaal: õpilaste arv kutsekeskhariduse õppes / HEV tugi-meetmed.	321 / 81	x	349 / 94	x
Mitterahuldavate tulemustega põhikooli lõpetajatest kutsekeskhariduse õppes õppima asujate arv.	30	x	29	x
Õpilaste arv, kellel oli põhikoolis eesti keel teise keelena ja kes asusid 2021/2022. ja 2022/23. õppeaastal kutsekeskhariduse õppes I kursusel õppima.	21	x	20	x
Õpetajate vastavus riigikeeleoskuse taseme-nõuetele, %.	96,2	95,2	96,2	93,8

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium.

Direktori sõnul võiks näitajad katkestajate osas olla paremad, kuid sageli ilmnevad õpilastel õppeperioodil tervislikud põhjused, mistõttu tuleb õpingud katkestada. Õppedirektor lisas, et oluline on kooli maine ning head õpitulemused, seetõttu pööratakse jätkuvalt tähelepanu õpilaste toetamisele õpiperioodil.

1. Õpilaste vastuvõtu korraldus ning vastuvõtuprotsess

1.1. Õpilaste vastuvõtu korra ja tingimuste õiguspärasus

1.1.1. Õpilaste kutseõppeasutusse vastuvõtu kord on reguleeritud haridus- ja teadusministri määrusega². Nimetatud määruse³ kohaselt kehtestab kool vastuvõtu korra määruses reguleerimata küsimustes ÕKEs. Sama on sätestatud ka haridus- ja teadusministri määruses⁴, mille kohaselt peab ÕKEs olema kehtestatud õpilaste vastuvõtu kord.

ÕKE on kinnitanud⁵ kooli nõukogu ning sellega on kehtestatud⁶ õpilaste vastuvõtu kord. Koolist esitatud ja kooli veebilehel avalikustatud ÕKE-l on pealdisesse märgitud kooli nõukogu kinnitamise ajaks 28.08.2023. Kooli nõukogu protokollis on märgitud nõukogu koosoleku toimumise ajaks kaks erinevat kuupäeva: 28.08.2023 ja 29.08.2023 (dokumendi päises).

Direktor täpsustas, et tegemist eksimusega kuupäeva märkimisel ning koosolek toimus 28.08.2023.

Kooli nõukogu koosoleku päevakorras on olnud ÕKE muudatused ning on otsustatud kinnitada õppekorraldusekirja ja lisa 10 muudatused. Antud sõnastusest nähtub, et koosolekul kinnitati muudatused ÕKEs ja selle lisas 10. Protokoll ei kajasta, mida muudeti ning muudatusi ei ole

² Haridus- ja teadusministri 16.04.2018. a määrus nr 14 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtmise kord“.

³ Haridus- ja teadusministri 16.04.2018. a määrus nr 14 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtmise kord“, § 2 lg 4.

⁴ Haridus- ja teadusministri 28.08.2013. a määrus nr 23 „Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord“, § 7 lg 2 p 3.

⁵ Kooli nõukogu 28.08.2023 protokoll nr 26 otsus 3.1.

⁶ ÕKE, 3. peatükk „Õpilaste vastuvõtu kord“, § 10.

protokollile lisatud. ÕKE-l on 17 lisa, neist lisade 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 16 juurde on märgitud: TEK õppekorralduseeskirja lisa. Lisa 5 juures on märges: Tallinna Ehituskooli õppekorralduseeskirja juurde, muudetud 18.01.2021 kooli nõukogu otsusega nr 1.1. Lisa 10 juures on märges, et see on kehtestatud kooli nõukogu 28.08.2023 protokoll nr 26 otsusega 3.1. Lisade 11 ja 11.1 juures on märges, et need on kehtestatud kooli nõukogu 04.02.2019 protokoll nr 5 otsusega 2.1. Lisal 13 puudub märges kinnitamise kohta. Lisal 17 on märges, et see kuulub ÕKE juurde, muudetud 13.09.2021. Seega on ÕKE ja selle lisad kehtestatud erinevatel aegadel ning kuna dokumentidest ei selgu, mida ja kuna on muudetud, ei leidnud kinnitust dokumentide kehtivus.

Direktor nõustus, et ÕKEt ja sellel lisasid on kehtestatud erinevatel aegadel ning on vajadus kehtestada ÕKE koos lisadega uuesti, et oleks selgus kinnitatud dokumentide kehtivuses.

Kooli nõukogu koosolekul⁷ vastu võetud otsustel puuduvad viited õiguslikele alustele. Puudub kokkuvõtte arutelust ning protokollis puuduvad viited lisadele, samuti ei ole dokumente protokollile lisatud, nt ÕKE muudatuste kinnitamine, üldtööplaani kinnitamine, sisekorra täiendused, kuid kui dokumenti kinnitatakse või muudetakse, tuleb see lisada ka vastava protokoll juurde. Direktor nõustus, et dokumentide vormistamisel on olnud puudusi ja dokumendihaldus vaadatakse üle.

1.1.2. Haridus- ja teadusministri määruse⁸ kohaselt peab kool õpilase vastuvõtmiseks hindama asjakohaseid hindamismeetodeid kasutades õpilaskandidaadi valmisolekut õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamiseks. ÕKE⁹ sätestab, et õpilaste aastaringset vastuvõttu korraldab kooli vastuvõtukomisjon, kelle ülesanded ja töökorralduse kehtestab kooli direktor käskkirjaga.

Direktor on vastava korra kehtestanud¹⁰. Vastuvõtukomisjoni töökorras on toodud välja vastuvõtukomisjoni ülesanded, sh näiteks hindab asjakohaseid hindamismeetodeid kasutades õpilaskandidaadi valmisolekut õppekavas kirjeldatud õppeväljundite saavutamiseks¹¹; koostab vastuvõtu tingimused täitnud õpilaskandidaatide pingerea ühe kuu jooksul avalduste vastuvõtmise lõppemise kuupäevast, mille avalikustab kodeeritult elektroonilises vastuvõtu infokeskkonnas¹². Milliseid hindamismeetodeid kasutatakse ja mille alusel kujuneb pingerida, kord ei täpsusta, on vaid sätestatud¹³, et vastuvõtukomisjon korraldab õpilaskandidaadiga koolis kehtestatud vastuvõtuvestluse juhendi alusel vestluse.

Kooli nõukogu koosolekul¹⁴ on olnud päevakorras vastuvõtukomisjoni töökorra ja vastuvõtuvestluse juhendi ülevaatamine. Otsustatud on kooskõlastada vastuvõtukomisjoni töökorra muudatused ja vastuvõtuvestluse juhend. Millised olid muudatused, koosoleku protokoll ei kajasta ja protokollile dokumente lisatud ei ole.

⁷ Kooli nõukogu 28.08.2023 koosoleku protokoll nr 26.

⁸ Haridus- ja teadusministri 16.04.20218. a määrus nr 14 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtu kord“, § 3 lg 1 p 4.

⁹ ÕKE, § 10 p 8.

¹⁰ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“.

¹¹ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p 2.4.

¹² Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p 2.6.

¹³ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p 3.3.

¹⁴ Kooli nõukogu 27.03.2023 koosoleku protokoll nr 12.

Õpilaste vastuvõtu korras ei ole sätestatud, millistel tingimustel toimub õpilaste vastuvõtt, välja on toodud vaid õpingute alustamiseks nõutav haridustase. Samuti ei ole toodud välja, mida peab õpilane tegema selleks, et astuda kooli (nt vestlus, testid) ning kuidas ja mille alusel kujuneb kandidaatide pingerida.

Järelevalves esitati vastuvõtuvestluse juhend ja õppijakandidaadiga läbiviidava vastuvõtuvestluse hindamise maatriks 2022¹⁵, millega on kehtestatud paremusjärjestuse kriteeriumid. Samuti on koostatud küsimused õppijakandidaadiga läbiviidavaks vastuvõtuvestluseks¹⁶. Eelnimetatud juhendid ei ole dokumentidena kinnitatud.

Õppedirektori sõnul on vastuvõtuvestluse juhend ja õppijakandidaadiga läbiviidava vastuvõtuvestluse hindamise maatriks kättesaadavad vastuvõtukomisjoni töökorrast. 2022. aasta maatriksit on täiendatud.

Arvestades, et õpilastelt ei saa eeldada tutvumist vastuvõtukomisjoni töökorraga, on vaja läbi mõelda, kuidas muuta õpilaste jaoks sisseastumistingimused läbipaistvamaks ja vastuvõtu pingerea kujunemine selgemaks, täpsustades ja täiendades kooli vastuvõtukorda, et kõik õpilaskandidaadid oleksid teadlikud vastuvõtuprotsessist.

Kooli 2022/2023. õppeaasta sisehindamise aruandes¹⁷ on toodud välja vajadus parendada vastuvõtuvestluste protsessi ning tegevusena on kavandatud vastuvõtuvestlusel hinnatava kohta informatsiooni laiem kirjeldatus kodulehel. Seega on kool ka ise märganud, et vastuvõtuprotsess vajab täiendamist.

1.1.3. ÕKEs¹⁸ on sätestatud, et kooli võetakse vastu HEV-õpilased, kelle käeline tegevus võimaldab õpiväljundite saavutamist ja kelle õpivõime toetamiseks õppeprotsessis on võimalik pakkuda erispetsialistide tuge.

Eeltoodud säte on vastuolus haridus- ja teadusministri määrusega¹⁹, mille kohaselt peab kool tagama tugispetsialistide teenuse kättesaadavuse. Kool ei saa lähtuda oma võimalustest, vaid õpilase vajadustest ning peab oma võimalusi kohandama vastavalt õpilaste tegelike vajadustega. Kehtivatele õigusaktidele²⁰ ei saa seada kitsendusi, vajadusel tuleb võimalused luua.

Õppedirektori sõnul on see regulatsioon kehtestatud kooli kaitseks, kuna vastuvõtuprotsessis on selgunud, et on olnud õpilasi, kes tervislikust seisundist tulenevalt ei ole sobivad asuma õppima soovitud erialal.

Juhtõpetaja selgitas, et kergema intellektipuudega õpilasi võetakse vastu ja neile tuge ka pakutakse, HEV-õpilastele lähenetakse individuaalselt.

Ühe õppesuuna juhtõpetaja sõnul on keeruline selgitada õpilaste vastuvõtul välja nende tervisenäitajad ja hariduslikud erivajadused, mistõttu ei ole talle selge, kes vastutab, kui õpilasega hiljem praktiliselt midagi juhtub. Mõnel õppesuunal on juhtõpetaja hinnangul 30%-l õpilastest

¹⁵ Kooli e-kiri 10.11.2023, dokument nr 2.4.2 „Vastuvõtuvestluse juhend ja õppijakandidaadiga läbiviidava vastuvõtuvestluse hindamise maatriks 2022“.

¹⁶ Kooli e-kiri 10.11.2023, dokument nr 2.4.3 „Toetavad küsimused õppijakandidaadiga läbiviidavaks vastuvõtuvestluseks“.

¹⁷ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

¹⁸ ÕKE, § 10 p 7.

¹⁹ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 4 lg 3.

²⁰ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 7 lg 1.

terviseprobleemid, mis ei lubaks valitud erialal töötada, mistõttu oleks teatud erialadel vajalik, et õpilaste terviseandmed oleksid vastuvõtukomisjonile kättesaadavad.

Õpilaste kooli vastuvõtu kord ja vastuvõtu tingimused ei ole kooskõlas kutseõppeasutuse tegevust reguleerivate õigusaktidega ja vajavad täiendamist.

1.1.4. Ettekirjutused direktorile

1.1.4.1. Tagada kooli nõukogus õppekorralduseeskirja kinnitamine tervikdokumendina koos lisadega kutseõppeasutuse seaduse § 17 lõike 5 punkti 5 alusel. Tähtaeg: 01.03.2024.

1.1.4.2. Tagada õppekorralduseeskirjas objektiivse ning kandidaadile piisava detailsusega vastuvõtu korra sätestamine kooli nõukogu poolt vastavalt haridus- ja teadusministri 16.04.20218. a määruse nr 14 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtu kord“ § 3 lõike 1 punktile 4, mille kohaselt õpilase vastuvõtmiseks kool hindab asjakohaseid hindamismeetodeid kasutades õpilaskandidaadi valmisolekut õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamiseks. Tähtaeg: 01.03.2024.

1.1.4.3. Tagada kooli nõukogu 28.08.2023 protokoll nr 26 otsusega 3.1 kehtestatud „Tallinna Ehituskooli õppekorralduseeskirja“ kooskõla haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määruse nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“ § 7 lõikega 1, mille kohaselt peab kool tagama õpilastele tugispetsialistide teenuse kättesaadavuse. Tähtaeg: 01.03.2024.

1.2. Õpilaste toevajaduse väljaselgitamine vastuvõtuprotsessis

1.2.1. HEV-õpilase kutseõppe tasemeõppe korraldamine, sealhulgas haridusliku erivajaduse tuvastamine ning tugimeetmete rakendamine on reguleeritud haridus- ja teadusministri määrusega²¹. Tugiteenuste osutamise tingimused ja kord tuleb määrata²² kooli õppekorralduseeskirjas.

Tugiteenuste osutamise tingimused ja kord on ÕKEs kehtestatud²³.

1.2.2. Vastuvõtukomisjoni töökorra²⁴ kohaselt moodustatakse vastuvõtukomisjon vähemalt kolmeliikmelisena ning sinna kuulub vähemalt üks juhtkonna liige.

Vastuvõtukomisjon on kinnitatud direktori käskkirjaga²⁵ ning selle koosseis on kooskõlas töökorras kehtestatudga. Vastuvõtukomisjoni kuuluvad komisjoni esimees (õppedirektor), komisjoni sekretär ning viis komisjoni liiget (sotsiaalpedagoog, ehituse õppesuuna juhtõpetaja, ehitusviimistluse õppesuuna juhtõpetaja, elektri õppesuuna juhtõpetaja, restaureerimise ning tiseri erialade õppesuuna juhtõpetaja).

1.2.3. Vastuvõtukomisjoni töökorras on sätestatud²⁶, et vastuvõtukomisjon kaasab vestluse läbiviimiseks antud eriala õpilastega tööd alustava rühmajuhendaja ja/või kutseõpetaja; vajadusel kaasatakse vastuvõtuvestlusele kooli sotsiaalpedagoog ja/või koolipsühholoog, kes enne vestluste toimumist on tutvunud olemasoleva materjaliga õpilaskandidaatide kohta ning vajadusel viinud läbi vestluse lapsevanemaga.

²¹ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“.

²² Haridus- ja teadusministri 28.08.2013. a määrus nr 23 „Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord“, § 7 lg 2 p 11.

²³ ÕKE, 11. peatükk.

²⁴ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p-d 1.3, 1.4.

²⁵ Direktori 01.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/5.

²⁶ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p 3.4.

Direktori selgitusel on vastuvõtukomisjonile lisaks ka vestluskomisjon. Eesti keele õpetajaid vastuvõtukomisjoni kaasatud ei ole, aga sotsiaalpedagoog peab vestlused kõigi vastuvõetud õpilastega.

Juhtõpetaja lisas, et koolipsühholoogi kaasatakse vajadusel, HEV-õpilaste puhul kaasatakse vestlusele lapsevanem.

Sotsiaalpedagoog ja psühholoog täpsustasid, et nad tutvuvad dokumentidega enne vestlusi ja annavad komisjonile tagasisidet, millele vestlustel tähelepanu pöörata. Tugispetsialistid on välja töötanud abistavad küsimused, mis aitavad vastuvõtukomisjonil toevajadust välja selgitada. Kui ilmneb õpilase toevajadus, suunab komisjon kandidaadi edasi tugispetsialistide juurde vestlusele.

Vestlusel osalenud õpilaste sõnul oli mõnel vestlusel üks, mõnel vestlusel neli-viis õpetajat, mõnel tuli täita sisseastumisel ankeet, mõnega oli teemakohane vestlus, mõnelt oli küsitud vaid paar küsimust. Seega ei toimunud vastuvõtuvestlused kõigil õpilastel sarnastel alustel.

1.2.4. ÕKE²⁷ sätestab, et kooli võetakse vastu HEV-õpilasi, kelle käeline tegevus võimaldab õpiväljundite saavutamist ja kelle õpivõime toetamiseks õppeprotsessis on koolil võimalik pakkuda erispetsialistide tuge ning õpilaskandidaat lisab avaldusele iseloomustuse (soovitav põhiharidusega õpilaskandidaadi puhul), erivajadusega õppija esitab rehabilitatsiooniplaani (kui näeb ette tegevusi või teateid koolile)²⁸. Vastuvõtukomisjoni töökorras on sätestatud²⁹, et vastuvõtukomisjon selgitab välja õpilase esmase toe vajaduse õppetööks, et õpilastele oleks tugiteenuseid võimalik rakendada võimalikult õppeperioodi algusest.

Sisehindamise aruandes³⁰ on toodud välja, et vastuvõtuprotsess toimus 2022/2023. õppeaastal SAISis, samuti võeti soovijalt avaldusi ja dokumente vastu koolis kohapeal. Toimused vastuvõtuvestlused, kuhu kaasati kooli tugispetsialistid, kes eelnevalt tutvusid õpilaste dokumentidega (niipalju kui eeltööna võimalik ja kättesaadav on). Vastuvõtuvestluse eesmärk oli selgitada õpilase sobivus erialale ning võimalik esmase toe vajadus. Vastuvõtuvestlusteks täiendati hindamise maatriksit, et komisjoni liikmetel oleks hõlpsam punkte arvestada. Õppima asumisel ja õpilasele eriala sobimatuse ilmnemisel toimusid vestlused, kuhu kaasati rühmajuhendaja, tugispetsialist ja vajadusel lapsevanem ning otsustati kas õpingute jätkamine või ümberasumine mõnele teisele erialale.

Direktori sõnul ei ole rehabilitatsiooniplaane viimastel aastatel esitatud. Eesti keele oskus selgub vestlusel, sisseastumisel teste ei tehta. Õpilaste motivatsioon eesti keelt õppida on tema hinnangul tagasihoidlik.

Juhtõpetaja lisas, et õpilaste sisemine motivatsioon eesti keelt õppida on suhteliselt nõrk. Lapsevanemad lapse erivajaduse kohta teavet meelsasti ei jaga, üldjuhul õpilased ütlevad ise, mis õppeainetes on toevajadus.

Õppedirektori sõnul küsitaks sisseastumisel hinnetelehte ja motivatsioonikirja. Vestlusel ilmenud märkamistest teavitatakse kooli tugispetsialiste.

1.2.5. Direktori käskkirjaga³¹ oli õpperühma EV22v arvatud 18 õpilast. Järelevalves selgus, et septembris oli 18 õpilasest lahkunud kolm õpilast.

Direktori selgitusel asusid kolmest õpilasest kaks õppima gümnaasiumisse ja üks lahkus perekondlikel põhjustel.

²⁷ ÕKE, § 10 p 7

²⁸ ÕKE, § 10 p 9.6.

²⁹ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p 3.6.

³⁰ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

³¹ Direktori 31.08.2022 käskkiri nr 5.1-1/234-2022 „Õpilaskandidaatide kooli õpilaste nimekirja kandmine“.

Üks õpilane lahkus novembris omal soovil. Järelevalves selgus, et õpilase väljaarvamine kooli õpilaste nimekirjast oli koostatud lapsevanema e-kirja alusel, kus lapsevanem palus kooli õpesekretäril väljastada õpilase dokumendid. Õpilase avaldus kooli õpilaste nimekirjast väljaarvamiseks puudus. Õppedirektori sõnul katkestas õpilane õpingud tervislikel põhjustel.

1.2.6. ÕKE³² sätestab, et õpilaste üleviimise järgmisele kursusele või väljaarvamise kooli õpilaste nimekirjast otsustab kooli nõukogu ja see vormistatakse direktori käskkirjaga.

Kooli nõukogu³³ koosolekul on otsustatud arvata kooli õpilaste nimekirjast välja õpilane seoses õppevõlgnevustega ja nominaalse õppeaja lõppemisega. Otsusel puuduvad faktilised ja õiguslikud alused.

Direktori käskkirjadest³⁴ ei selgu, kas välja arvatud õpilastele oli antud võimalus esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited ning puudus viide vaidlustamisvõimalusele. Käskkirjadel puudub viide kooli nõukogu otsustele. Eelnimetatud dokumendid ei ole kooskõlas HMSis³⁵ sätestatud nõuetega.

Kooli nõukogu koosolekul³⁶ on otsustatud pikendada võlgnevuste likvideerimise tähtaega kaheksal õpilasel, kes on võlgnevuste likvideerimist alustanud, ning otsustatud esitada vali noomitus hoiatusega väljaarvamiseks, tähtajaga 31.05.2023, võlgnevuste likvideerimiseks, kuuele õpilasele. Otsustel puuduvad faktilised ja õiguslikud alused.

Direktori sõnul toimub sisuline arutelu kooli nõukogus. Edaspidiselt on plaan teha nõukogus direktorile ettepanek ja vormistada otsus direktori käskkirjaga, tuues nõukogu koosolekul välja otsuse aluseks olevad sisulised asjaolud, lisades nõukogu koosolekul arutatu (eelhaldusakt) direktori käskkirja juurde. Direktor nõustus, et dokumentide vormistus vajab ülevaatamist ning sellega tegeldakse.

Ühe õppesuuna juhtõpetaja sõnul ta ei nõustu sellega, et peab hakkama õpilaste väljaarvamise puhul kirjeldama rakendatud meetmeid. Tema sõnul langeb I kursuselt tavaliselt palju õpilasi välja, sest õppevõlgnevustega õpilased arvatakse välja eelkõige I kursuselt. Juhtõpetaja hinnangul ei peaks kool toetama õpilasi, vaid õpilased peaks võtma ise vastutuse. Mõnele erialale soovijatest olevat suurem osa need, kes pole mujale sisse saanud, ja vähem neid, kes tegelikult tahavad sellel erialal töötada.

Selline seisukoht ei ole õiguspärane. Õpingute alustamine võib olla stressirohke ning õpilased võivad vajada sisseelamisel täiendavat tuge. Asjaolu, et õpilase sisseelamine ei kulge sujuvalt, ei pruugi olla õpilase enda valik. Koolil on oluline roll õppe korraldamisel viisil, et see oleks õpilastele võimete kohane ning kui on märgatud süsteemset probleemi selles valdkonnas, peaks kool analüüsima oma tegevust ning leidma selles parendamist vajavad kohad.

³² ÕKE, § 25 lg 6.

³³ Kooli nõukogu 04.10.2021 koosoleku protokoll nr 31.

³⁴ Direktori 18.09.2023 käskkiri nr 4-1/23/71 „Koolist väljaarvamine“; 20.09.2022 käskkiri nr 1-1/273-2022 „Eksamatrikuleerimine“; 30.11.2022 käskkiri nr 5.1-1/396-2022.

³⁵ HMS, § 40 lg-d 1, 2, § 56 lg 2, § 57 lg 1.

³⁶ Kooli nõukogu 27.03.2023 koosoleku protokoll nr 12.

Kui õpilane on võetud vastu erialale, kus tal edaspidiselt ei ole võimalik tervislikel põhjustel tööle asuda, tuleb kaaluda teisi võimalusi, et õpilase haridustee ei katkeks, näiteks võimalust viia õpilane üle teisele õppekavale.

Haridus- ja teadusministri määruse³⁷ kohaselt võib kool õpilase vastu võtta alanud õppetööga õppekavale, arvestades nimetatud määrukses sätestatut.

Kaks õpilast on õpilaste nimekirja lisatud³⁸ õppeperioodi ajal, kuid nende puhul ei ole lähtutud vastuvõtukorras sätestatust. Vastuvõtukomisjoni koosoleku protokolli koostatud ei olnud.

Direktori sõnul ei ole õppeaasta keskel toimuva vastuvõtu puhul järgitud vastuvõtukorda, kuna ei ole vajadust moodustada pingerida. Juhime tähelepanu, et kogu vastuvõtu protsess peab olema läbipaistvalt vastavas korras reguleeritud.

Juhtõpetaja sõnul toimub õpilaste vastuvõtt õppeaasta jooksul vabade kohtade olemasolul ning otsus õpilase vastuvõtu kohta sõltub õpilase motivatsioonist täita õppekava.

1.2.7. Ettekirjutused direktorile

1.2.7.1. Lähtuda õpilaste nimekirjast väljaarvamisel haldusmenetluse seaduse § 40 lõigetest 1 ja 2, § 56 lõikest 2 ning § 57 lõikest 1 vastavalt punktis 1.1.6 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.03.2024.

1.2.7.2. Tagada õpilaste vastuvõtt alanud õppetööga õppekavale kooskõlas haridus- ja teadusministri 16.04.2018. a määruse nr 14 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtmise kord“ §-s 5 kehtestatud vastavalt punktis 1.1.6 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.03.2024.

1.3. Dokumenteerimine ja teabehaldus

1.3.1. Haridus- ja teadusministri määruse³⁹ kohaselt peab õpilase vastuvõtmiseks kool korraldama vajalike dokumentide vastuvõtmise, registreerimise ja säilitamise vastavalt kooli asjaajamiskorrale. Vastuvõtukomisjoni töökorra⁴⁰ kohaselt säilitatakse vastuvõtukomisjoni tööga seotud dokumente ja materjale vastavalt kooli asjaajamise korrale.

Asjaajamiskord on kinnitatud direktori käskkirjaga⁴¹.

Vastuvõutuga seotud dokumentidest on säilitatud väljavõtte SAISI andmetest, kus kajastub kogutud punktisumma. Teise dokumendina on säilitatud tabel, kus kajastuvad vastuvõtuvestluste punktid. Esitatud dokumentidest ei selgu, kes ja kuna on need koostanud ning puudusid otsused.

1.3.2. Vastuvõtukomisjoni töökorra kohaselt vastuvõtukomisjon koostab komisjoni liikmete märkmete koondi alusel vastuvõtuvestluste tulemustest protokoll, milles kajastab, kuidas komisjon hindas õpilaskandidaadi valmisolekut õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamiseks⁴²; vastuvõtukomisjoni protokollid registreeritakse dokumendihaldussüsteemis ja säilitatakse õppesekretäri juures tähtajaga üks aasta⁴³.

³⁷ Haridus- ja teadusministri 16.04.2018. a määrus nr 14 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtmise kord“, § 5.

³⁸ Direktori 05.12.2022 käskkiri nr 1-1/401-2022 „Immatrükuleerimine“; 26.01.2023 käskkiri nr 5.1-1/5-2023 „Kooli vastuvõtmine“.

³⁹ Haridus- ja teadusministri 16.04.2018. a määrus nr 14 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtu kord“, § 3 lg 1 p 5.

⁴⁰ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p 1.5.

⁴¹ Direktori 26.04.2017 käskkiri nr 1-1/30.

⁴² Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p 3.5.

⁴³ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-1/23/9 „Tallinna Ehituskooli vastuvõtukomisjoni töökorra“, p 3.8.

Järelevalves esitati dokument⁴⁴ pealkirjaga „Vastuvõtukomisjoni protokoll ja lisa 2022-23 vastuvõetud õpilaste kohta“. Esitatud dokument sisaldab vaid õpilaste nimekirja ja käsikirjalist tabelit hindamistulemuste (punktide) kohta, puuduvad protokollile kehtivad nõuded: koostamise kuupäev, vastuvõtukomisjoni liikmete nimed, vastuvõtukomisjoni otsused.

Õppesekretär selgitas, et vastuvõtu aluseks on vestluskomisjoni poolt koostatud käsikirjaline tabel. Õppesekretär kannab tabeli alusel andmed sisseastumise infosüsteemi (edaspidi SAIS). Vastuvõtukomisjon ühtegi otsustust ei tee. Peale andmete kandmist SAISi prindib õppesekretär õpilaskandidaatide nimekirja välja ja selle allkirjastab vastuvõtukomisjoni esimees. Õppedirektori sõnul on koolis kasutatud protokollina SAISi väljavõtet.

Vastuvõtukomisjoni dokumentidest ei nähtunud, kuidas vastuvõtukomisjon hindas õpilaskandidaadi valmisolekut õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamiseks ning millised olid vastuvõtukomisjoni otsused. Dokumentide vormistamine ei ole olnud kooskõlas HMSiga⁴⁵, mille kohaselt tuleb haldusakti põhjenduses märkida haldusakti andmise faktiline ja õiguslik alus, protokoll peab sisaldama menetlustoimingu teostamise aega ja kohta; menetlustoimingu läbiviiva haldusorgani nime ning kohalviibivate menetlusosaliste nimesid; menetlustoimingu eesmärki; menetlustoimingu käigus esitatud taotlusi; menetlusosalise seletuste sisu ning protokollile peab kirjutama alla selle koostanud isik.

Direktor nõustus, et protokollid tuleb vormistada lähtudes HMSis sätestatust.

1.3.3. Haridus- ja teadusministri määrus⁴⁶ sätestab, et hiljemalt õppetöö alguseks kantakse vastu võetud õpilased direktori käskkirjaga kooli õpilaste nimekirja ning õpilased registreeritakse Eesti hariduse infosüsteemis.

Õpilaste nimekirjad olid kinnitatud direktori käskkirjaga⁴⁷ õppetöö alguseks ning õpilased olid registreeritud EHISes.

1.3.4. KutÕS⁴⁸ sätestab, et kooli vastuvõtutingimusi ja -korda ning õppekorraldust reguleerivad dokumendid, sealhulgas kooli põhimääruse, õppekavad ning õppekorralduseeskirja ja sisekorraeeskirja avalikustab kool oma veebilehel.

Kooli vastuvõtutingimused ja -kord ning õppekorraldust reguleerivad dokumendid, sealhulgas kooli põhimäärus, õppekavad ning õppekorralduseeskiri ja sisekorraeeskiri on kooli veebilehel⁴⁹ avalikustatud.

1.3.5. Ettekirjutus direktorile

Tagada õpilaste vastuvõtuga seotud dokumentide vormistamine kooskõlas haldusmenetluse seaduse § 18 lõigetega 2 ja 3 vastavalt punktis 1.2.2 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.03.2024.

2. I kursusele vastu võetud vene õppekeelega koolist tulnud õpilaste toetamine õpinguperioodil

2.1. Õpilaste toevajaduse väljaselgitamine õpinguperioodil

⁴⁴ „Vastuvõtukomisjoni protokoll ja lisa 2022-23 vastuvõetud õpilaste kohta.“

⁴⁵ HMS, § 18 lg-d 2, 3, § 56 lg 2.

⁴⁶ Haridus- ja teadusministri 16.04.2018. a määrus nr 14 „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtu kord“ § 4 lg 1.

⁴⁷ Direktori 31.08.2022 käskkiri nr 5.1-1/234-2022 „Õpilaskandidaatide kooli õpilaste nimekirja kandmine“.

⁴⁸ KutÕS, § 25 lg 6.

⁴⁹ <https://www.ehituskool.ee/et/uldinfo/dokumendid>.

2.1.1. Haridus- ja teadusministri määruse⁵⁰ kohaselt tuleb koolis haridusliku erivajaduse tuvastamiseks ning vajalike tugiteenuste või tugimeetmete määramiseks ja rakendusplaani koostamiseks, sealhulgas meetmete tulemuslikkuse hindamiseks, muutmiseks ning rakendamise lõpetamiseks, moodustada tugirühm, kuhu lisaks tugispetsialistidele kuuluvad HEV-õpilase rühmajuhendaja ja vajadusel õpiprotsessiga vahetult seotud õpetajad. Kool peab määrama⁵¹ töötaja, kes vastutab HEV-õpilaste õppekorralduse ja tugirühma töö koordineerimise eest, sealhulgas õpilase erivajaduse tuvastamise ja tugimeetmete määramise korraldamise ning rakendamise tulemuslikkuse jälgimise ja dokumenteerimise eest. ÕKE⁵² kohaselt vastutab HEV-õpilaste õppekorralduse ja tugirühma (ÕEK) töö koordineerimise eest, sealhulgas õpilase erivajaduse tuvastamise ja tugimeetmete määramise korraldamise ning rakendamise tulemuslikkuse jälgimise ja dokumenteerimise eest, samuti koolisisese teemakohase teavitustöö koordineerimise eest kooli sotsiaalpedagoog-HEV-õppe koordinaator (edaspidi *HEVKO*). HEV-õpilase kutseõppes tasemeõppe korraldamine, sh haridusliku erivajaduse tuvastamine ning tugimeetmete rakendamine toimub vastavalt ÕKE lisale nr 17 „Tugiteenused ja tugimeetmete rakendamine Tallinna Ehituskoolis”. ÕEK koosseis ja töökord on kinnitatud direktori käskkirjaga 2021⁵³, 2023⁵⁴. Koosseis on kinnitatud nimeliselt. Koosseis on kinnitatud 2021. ja 2023. aastal, kuid vastavalt komisjoni töökorrale⁵⁵ peab ÕEK põhikoosseisu kinnitama direktor käskkirjaga õppeaastaks.

Juhtõpetaja sõnul on termini põhikoosseis puhul tegemist terminoloogilise eksimusega, tegelikult on tegemist ÕEK koosseisuga.

Direktori sõnul on mitmete dokumentide puhul tekkinud segadus olnud seotud dokumentide haldussüsteemide muutumisega – enne oli Eesti Kutsehariduse Infosüsteem, aga toimumas on üleminek Pinalisse ning süsteemide üleviimisel ei ole kõik dokumendid vanast süsteemist uude üle läinud.

ÕEK koosolekud toimuvad regulaarselt ja on protokollitud. HEVKO selgitab välja toevajadusega õpilased, peab kaustas arvestust, edastades oma märkamised ÕEK-le. ÕEK otsustab õpilaste tugimeetmete (peamiselt mõõduka pedagoogilise sekkumise, edaspidi *MPS*) rakendamise, lõpetamise või jätkamise, individuaalse õppegraafiku (edaspidi *IÕG*) koostamise, hinnatakse, kuidas õpilasi paremini toetada.

2.1.2. Määruse⁵⁶ kohaselt on tuvastatavaks erivajaduseks ka õpingute alustamiseks ebapiisav eesti keele oskus, mille tuvastamise aluseks on põhi- või keskhariduse omandamist tõendav dokument või kooli tugirühma otsus ning kool koostöös kooli pidajaga peab tagama HEV-õpilasele tugiteenuste, sealhulgas karjääriteenuse, õpiabi, eri- ja sotsiaalpedagoogilise ja psühholoogilise teenuse kättesaadavuse ning rakendama vajadusel

⁵⁰ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 5 lg 2.

⁵¹ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 5 lg 3.

⁵² ÕKE, § 30 p-d 3, 4.

⁵³ Direktori 01.10.2021 käskkiri nr 1-1/218-2021 „Tallinna Ehituskooli õpiedukoja koosseisu ja töökorra kinnitamine“.

⁵⁴ Direktori 01.09.2023 käskkiri nr 1-2/23/56 „Tallinna Ehituskooli õpiedukoja koosseisu kinnitamine“ p 3.2.

⁵⁵ Direktori 01.10.2021 käskkiri nr 1-1/218-2021 „Tallinna Ehituskooli õpiedukoja koosseisu ja töökorra kinnitamine“ p 3.2.

⁵⁶ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 6 p 8, § 7 lg 1 p 5.

tema toetamiseks hariduslikke tugimeetmeid, sh täiendavat eesti keele õpet õpilasele, kes pole suuteline õpet alustama eesti keeles.

Sisehindamise aruandes⁵⁷ on toodud välja, et I kursuse õpilastele viidi õppeaasta algul läbi tasemetööd matemaatikas ja emakeeles ning vene emakeelega õppijate õpperühmas (EV22v) eesti keele test taseme väljaselgitamiseks, mille tulemuste põhjal rakendati õppijatele täiendava meetmena eesti keele lisaõpet.

Juhtõpetaja sõnul on eesti keele lisaõppe maht 40 tundi kõigile õpilastele. Kahel õpilasel ei oleks vajadust lisaõppes osaleda, kuid nad osalevad, sest soovivad ise osaleda. Sel õppeaastal tehti eesti keele kordustest ja kuna tulemused ei olnud rahuldavad, lisati II kursusel veel 40 tundi lisaõpet. Lisaks on ilmnunud õpilaste puudulikud ainealased teadmised, nt kui õpilased tulevad põhikoolist, on selgunud, et õpilane pole põhikoolis füüsikat või keemiat õppinud, seega tuleb tähelepanu pöörata ka sellele, et õpilased saaks toetatud nendes õppeainetes, mille õpitulemused on põhikoolis jäänud puudulikuks. Paljudes üldharidusainetes toimub eestikeelne õpe, tegemist on sisult kakskeelse õpetamisega.

2.1.3. Haridus- ja teadusministri määruse⁵⁸ kohaselt vastutava töötaja ja tugirühma ülesanded ning töökorra kinnitab direktor käskkirjaga ning teavitab kooli nõukogu.

Järelevalvemenetluse ajal direktor teavitas⁵⁹ kooli nõukogu.

2.1.4. Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruandes⁶⁰ on toodud välja, et kutsekeskhariduse puhul täidavad I kursuse õpilased õppeaasta alguses ja lõpus eneseanalüüsi küsimustiku, mille alusel kursusejuhendaja ja HEVKO saavad teavet toevajaduse kohta. Sujuvaks sisseelamiseks uude kooli korraldab kool esmakursuslaste päevi. Kutsekeskhariduse õppele sisseastujate teadmisi kontrollitakse matemaatikas, füüsikas ja eesti keeles (k.a eesti keel teise keelena).

Kooli nõukogu koosoleku protokollist⁶¹ selgub, et I kursuse õpilastele on viidud läbi tasemetööd eesti keel teise keelena, eesti keeles ja matemaatikas. Tulemused näitasid, et pooltel või enamatel olid tasemetöö tulemused hinnatud „kasinaks“. Matemaatika puhul on toodud välja, et õpilased saavad õppida II ja III kursusel matemaatika ainemoodulit tasemerühmades.

Õppedirektor selgitas, et eneseanalüüsiküsimustikke viiakse läbi, selgitamaks välja õpilaste toevajadus, sh majanduslik, ning sellele järgneb vestlus õpilasega.

Direktori sõnul on esmakursuslaste päeva eesmärk tutvustada päeva jooksul kutseharidussüsteemi, sh ÕKET, akadeemilist kalendrit, toetusi.

2.2.Tugispetsialistide teenuse osutamine

KutÕSi⁶² kohaselt on õpilastel õigus saada õppimise toetamiseks tasuta tugiteenuseid. Haridus- ja teadusministri määrus⁶³ sätestab, et kool koostöös kooli pidajaga tagab HEV-õpilasele tugiteenuste, sealhulgas karjääriteenuse, õpiabi, eri- ja sotsiaalpedagoogilise ja psühholoogilise teenuse kättesaadavuse.

⁵⁷ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

⁵⁸ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 5 p 5.

⁵⁹ Kooli nõukogu 18.12.2023 koosoleku protokoll nr 41.

⁶⁰ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

⁶¹ Kooli nõukogu 31.10.2022 koosoleku protokoll nr 36.

⁶² KutÕS, § 43 lg 2 p 10.

⁶³ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 7 lg 1.

Koolis töötavad psühholoog ja sotsiaalpedagoog. Sotsiaalpedagoogi põhieesmärgiks on ametijuhendist⁶⁴ tulenevalt õpilaste iseseisva toimetuleku ja riskigruppidesse kuuluvate õpilaste abistamise tagamine ning sellekohane nõustamine; eakohast tegutsemisvõimet takistavate tegurite analüüsimine, tekkinud probleemide ennetus- ja lahendustegevused; HEV-õpilaste toetamine ja suunamine nende õpiarengu toetamiseks ja arenguvajadustele vastava õpikeskkonna kujundamine, lisaülesandeks on ka HEV-õppe koordineerimine.

Psühholoogi ametijuhendist⁶⁵ tulenevalt on tema töökohta põhieesmärk õpilaste arengu toetamine koostöös kooli haridustöötajate ja õpilaste vanematega, kaasates vajadusel teiste erialade spetsialiste.

Kooli sisehindamise aruandes⁶⁶ on välja toodud vajadus ka eripedagoogi rakendamiseks. 2023/2024. õppeaastaks on planeeritud parendustegevusena tugispetsialistide meeskonna täiendamine: võimalusel (osalise koormusega) eripedagoogi kaasamine.

Direktor kinnitas vestlusel vajadust eripedagoogi ametikoha loomiseks. Vajadus on ilmnunud nii rahuloluküsitlustest kui vestlustest õpetajatega, kes vajavad ka eripedagoogi tuge.

Tugispetsialistid tõid vestlusel välja, et tugispetsialistide arv ei ole piisav ning HEVKO ja sotsiaalpedagoogi ametikohad peaksid olema eraldi ametikohad. Vajalikuks peetakse ka abiõpetaja ametikoha loomist. Väga heaks hinnatakse tugispetsialistide omavahelist koostööd ning koostööd rühmajuhendajatega.

2.2.1. Ettepanek direktorile

Hinnata õpilaste tegelikku toevajadust ning sellele tuginedes selgitada välja täiendav tugispetsialistide ametikohtade loomise vajadus.

2.2.2. Ettekirjutus direktorile

Tagada haridusliku erivajadusega õpilastele eripedagoogi teenuse kättesaadavus, lähtudes kutseõppeasutuse seaduse § 43 lõike 2 punktist 10 ning haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määruse nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“ § 7 lõikest 1. Täitmise tähtaeg: 01.04.2024.

2.3. Tugimeetmete rakendamine

2.3.1. Haridus- ja teadusministri määruse⁶⁷ kohaselt tuleb tugiteenused ja HEV-õpilasele osutatavad tugimeetmed ning nende rakendamise põhimõtted kehtestada kooli õppekorralduseeskirjas.

Tugiteenuste osutamise tingimused ja kord on ÕKEs⁶⁸ kehtestatud. Kehtestatud korra kohaselt rakendatakse koolis õpilaste õppetöö toetamiseks järgmisi võimalusi: (arengu)vestlused rühmajuhendajaga, õpetajate konsultatsioonid, õppimine individuaalse õppetöögraafiku ja/või individuaalse õppekava järgi, nõustamine õppesuuna õppenõustamiskojas ja/või õppesekretäri juures, kooli õpiedukoda, kooli sotsiaalpedagoogi (sh HEVKO lisaülesannetes) ja koolipsühholoogi tugiteenused jm. Kehtestatud korra⁶⁹ kohaselt viivad õpetajad vajadusel vähemalt kaks korda kuus läbi konsultatsioonitunni ja vastavalt vajadusele võimaldavad õpilastele järelevalvamisi.

⁶⁴ Direktori 03.09.2021 käskkiri nr 1-1/157-2021.

⁶⁵ Direktori 10.09.2018. a käskkiri nr 1-1/71.

⁶⁶ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

⁶⁷ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 7 lg 6.

⁶⁸ ÕKE, 11. peatükk „Tugiteenuste osutamise tingimused ja kord“, § 27 p 1.

⁶⁹ ÕKE, 11. peatükk „Tugiteenuste osutamise tingimused ja kord“, § 28.

Juhtõpetajate sõnul konsultatsioonid ja järelevastamised toimuvad regulaarselt, lisaks toimuvad ka individuaalsed konsultatsioonid.

Vestlusel osalenud õpilaste sõnul on neil alati kokkuleppel õpetajatega võimalik saada nii konsultatsioone kui vastata järele.

Vestlusel osalenud kutseõpetaja sõnul on väljaarvamise põhjuseks sageli õpilaste pikaajaline puudumine õppetööst. Juhtunud on ka, et õpilased lepivad õpetajaga aja kokku, aga kohale ei tule.

Tugiteenuste osutamise tingimustes ja korras on sätestatud⁷⁰, et ettepanekud probleemi arutamiseks ÕEK juhile (koos vajalike materjalidega) võib teha lapsevanem, rühmajuhendaja, õpetaja, õpilasesinduse esindaja, kooli töötaja, õpilaskodu administraator ja ÕEK põhikoosseisu liige.

Vestlusest tugispetsialistidega selgus, et ÕEK poole võib ettepanekuga pöörduda ka õpilane ise.

Kooli sisehindamise aruandes⁷¹ on toodud välja, et sotsiaalpedagoog koostöös koolipsühholoogiga jagasid tugivõrgustiku infot õpperühmades. Kogu õppeaasta vältel toimusid konsultatsioonid ja järelevastamised. Õpivõimekohast õppimist käsitleti üldainete õpetajate töökoosolekutel ja ümarlaudades ning õppesuundade õppenõustamiskojas, kuhu olid kaasatud ka tugispetsialistid.

Koolist esitatud ülevaates⁷² on toodud välja, et 2022/2023. õppeaastal on valimi õpperühmas tugimeetmeid rakendatud, toevajaduse põhjuseks on märgitud ebapiisav eesti keele oskus. Rakendatud tugimeetmeks on MPS, aluseks ÕEK koosoleku otsused. Ülevaates on toodud välja, et igal õpperühmal on esmaseks toeks ja nõustajaks rühmajuhendaja; samuti on õpilaste toetamiseks võimalused nõustamiseks tugispetsialistidega (sotsiaalpedagoog-HEVKO, koolipsühholoog); õppesuuna õppenõustamiskoda, HEV-õppijatega tegeleb kooli ÕEK. Kõikidele õpilastele on avatud võimalus õpetajate konsultatsioonideks. Esimesel õppeaastal, kohe õppeaasta alguses toimus sotsiaalpedagoogil koos kooli psühholoogiga vestlus kogu õpperühma õpilastega. Õpilased täitsid ka ankeedi, mille kaudu tugispetsialistid selgitasid välja eelmises õppeaastuses esinenud õpiraskused ja tugiteenuste vajaduse koolis. Õpilastega on koolipsühholoog ja sotsiaalpedagoog koos läbi viinud individuaalseid vestlusi, mille eesmärk oli selgitada välja õpilasi toetavate tugiteenuste vajadus, samuti selgitada välja eesti keele oskuse toetamiseks eestikeelsete lisatundide jätkamine (40 tundi) teisel õppeaastal. Kõikidele õpilastele, kellele on rakendatud mõnda tugimeedet, on avatud rakendusplaanid.

Järelevalves leidis kinnitust, et rakendusplaanid on koostatud ja asuvad kooli sisevõrgus, dokumendi täitjatele on koodiga juurdepääs. Kaks korda aastas (31. jaanuaril ja 31. augustil) vaatab sotsiaalpedagoog rakendusplaanid üle ja teeb kokkuvõtte nende täitmisest ja rakendumise edukusest. Õpilaste toetamise tulemuslikkust arutatakse ÕEKs. Tugimeetmete kasutamiseks on olemas vanemate või õpilaste kirjalikud nõusolekud, need on allkirjastatud kas paberil või digitaalselt. HEVKO sõnul vajavad õpetajad juhendamist, kuidas rakendusplaani sisuliselt paremini täita.

EHISesse on kantud 95 erivajadusega õpilast, kõigile rakendatav tugimeede on MPS, mis koosneb vastavalt vajadusele psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenusest, õpetajate nõustamisest,

⁷⁰ ÕKE, 11. peatükk „Tugiteenuste osutamise tingimused ja kord“, § 33 p 4.

⁷¹ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

⁷² Kooli e-kiri 10.11.2023, dokument nr 1.1 „Tabel. 2022-23 vastu võetud õpilaste toetamine 22-23 ja 23-24.“

õppematerjali kohandamisest jm. Sotsiaalpedagoogi (HEVKO) esmasel vestlusel tuge vajavate õpilastega selgitatakse, mida kool saab neile pakkuda. Õpilasega vestluse põhjal saadakse info võimalikest õpiraskustest, eraldi pööratakse tähelepanu reaainetele ja keeltele. Juhtõpetajad teevad vahekokkuvõtteid, kuidas MPS on toiminud.

Õppeaasta lõpul koostavad tugispetsialistid kokkuvõtte oma tööst ja esitavad õppedirektorile, töö analüüsi pole jõutud koostada, kuna valdav aeg läheb sisutööle. Jooksvaid ettepanekuid tugispetsialistide töö paremaks korraldamiseks on juhtkonnale tehtud, vastavalt võimalusele on ettepanekuid ka arvestatud.

Õppenõustamiskoda kuulub iga õppesuuna juurde. Selle ülesandeks on tegeleda õpilaste õppevõlgnevuste ja puudumistega. Õpilane jõuab sinna, kui rühmajuhendaja meetoditest enam ei piisa. Vajadusel kaasatakse tugispetsialistid. Nõustatakse õpilasi, kuidas saab oma õppevõlgnevused likvideerida. Eesmärk on ennetada väljalangevust.

2.3.2. KutÕSi⁷³ kohaselt võib kool õpilase individuaalsuse arvestamiseks teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, koostades õpilasele kooli õppekava alusel individuaalse õppekava (edaspidi *IÕK*).

ÕKEs⁷⁴ kehtestatu kohaselt on õpilastel võimalik õppida ka individuaalse õppetöö graafiku (edaspidi *IÕG*) järgi. *IÕG* koostatakse õpilasele, kes ei saa tervislikel, perekondlikel, majanduslikel (sh õppimisega samaaegne töötamine), kinnipidamisasutuse režiiminõuetest johtuvatel vm põhjustel (sh õpi- ja käitumiseraskused) osaleda õppetöös õppetöö ajalise jaotusplaani ja tunniplaaniga ettenähtud korras ja aegadel; on põhjusega pikalt puudunud (likvideerimaks mahajäämus õppetöös).

IÕG on käesoleval õppeaastal koostatud kahele õpilasele. Mõlemad seoses üldainete õppekava kiiremas tempos läbimisega. *IÕG* algatamise kooskõlastab õpilane rühmajuhendaja ja HEVKOga. Viimane *IÕG* kooskõlastati õpiedukojas, varasemalt seda tehtud polnud. Direktori käskkirjaga määratakse *IÕG* õppeained ja kestvuse periood. Õpilane lepib õpetajatega täpsema graafiku kokku. *IÕG* EHISes ei kajastu ja selle koostamist kutseõppeasutuste tegevust reguleerivad õigusaktid ette ei näe, seega tuleb koostada *IÕK*. Ühtegi *IÕK*d koolis koostatud pole.

2.3.3. Haridus- ja teadusministri määrusega⁷⁵ on sätestatud, et kool koostöös kooli pidajaga tagab HEV-õpilasele tugiteenuste, sealhulgas karjääriteenuse, õpiabi, eri- ja sotsiaalpedagoogilise ja psühholoogilise teenuse kättesaadavuse ning rakendab vajadusel tema toetamiseks järgmisi hariduslikke tugimeetmeid: *IÕK* koostamine ja rakendamine; individuaalse karjääriplaani koostamine; õpe väikerühmas; mõõdukas või põhjalik pedagoogiline sekkumine; täiendav eesti keele õpe õpilasele, kes pole suuteline õpet alustama eesti keeles.

ÕKEs kehtestatu⁷⁶ kohaselt vastutab HEV-õpilaste õppekorralduse ja ÕEK töö koordineerimise eest, sealhulgas õpilase erivajaduse tuvastamise ja tugimeetmete määramise korraldamise ning

⁷³ KutÕS, § 32 lg 8.

⁷⁴ ÕKE, § 29.

⁷⁵ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord”, § 7 lg 1.

⁷⁶ ÕKE, § 30 lg 3.

rakendamise tulemuslikkuse jälgimise ja dokumenteerimise eest, samuti koolisisese teemakohase teavitustöö koordineerimise eest kooli sotsiaalpedagoog-HEVKO. Kooli ÕEK võib⁷⁷ sobiva tugiteenuse, -meetme või mõlema samaaegseks rakendamiseks tuvastada järgmisi hariduslikke erivajadusi: õpingute alustamiseks ebapiisav eesti keele oskus, mille tuvastamise aluseks on põhi- või keskkhariduse omandamist tõendav dokument või kooli ÕEK otsus.

Kooli nõukogu koosolekul⁷⁸ on olnud arutuse all ka täiendava eesti keele õppe tugimeetme rakendamine õppekeelest erineva kodukeelega õppijatele. Kooli ÕEK on toonud välja, et koolis on eesti õppekeelega õppekavadele asunud õppima üksikuid õppijaid, kelle kodukeel erineb õppekeelest ja kes võivad vajada täiendavat tuge õppekeeles toime tulemiseks. Samuti on kordustestid näidanud, et kutsekeskhariduse v-rühmade (KB21v ja EV22v) õppijatele ei ole piisanud seni rakendatud eesti keele baasõppe lisatundidest ja valikmooduli raames lisaõppest ning nad vajavad võimalust täiendavaks õppeks eesti keele oskuse arendamisel. Sellest tulenevalt on otsustatud rakendada õppekeelest erineva kodukeele taustaga õppijatele nende vajadust arvestades täiendavad eesti keele oskuse arendamise tunnid mahus 40 kontakttundi.

Vestluses tugispetsialistidega selgus, et nemad õpilaste eesti keele oskuse tuvastamisele kaasanud ei ole.

2.3.4. Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruandes⁷⁹ on toodud välja, et kool pakub igal aastal u 50 õpilasele võimaluse sooritada Erasmus+ programmi rahastusel erialane kuuenädalane praktika välisriikides, kuid vestlusel vene õppekeelega õppijate esindajaga selgus, et kahjuks ei saa nemad välispraktika kohta infot vajalikul moel, pigem peavad nad seda ise küsima, otsima.

Vestlusel õpilastega selgus, et õpperüma EV22v õpilased Erasmus+ projektis osalenud ei ole, kuna nad ei olnud eelnevalt sellest võimalusest kuulnud. Peale seda, kui nad said sellest võimalusest teada, on nad avaldanud soovi Erasmus+ projektides osalemiseks.

Õppedirektori sõnul ei pakuta seda võimalust I kursuse õpilastele. Vastav info antakse õpilastele 1. septembril ja selgitatakse osalemise võimalusi. Sama teavet jagatakse jaanuaris. 2022. ja 2023. aastal on kutsekeskhariduse õpilastest, kelle kodukeel on vene keel, osalenud välispraktikal kuus õpilast kümnel korral.

2.3.5. Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruandes⁸⁰ on toodud välja, et koolis on koostatud tegevusplaan õpilaste motiveerimiseks ja katkestajate osakaalu vähendamiseks. Matemaatika, füüsika ja eesti keele õpetamine õpilaste tasemele vastavates gruppides on kavandatud. Tegevusplaanis on ära toodud ka võimalus käivitada abiõpetaja süsteem, millest võiks samuti kasu olla, kuid pigem liigutakse tasemegruppides õpetamise poole.

Järelevalves selgus, et õpperühmas EV22v on väga erineva keeleoskustasemega õpilasi, kuid tasemegruppe moodustatud ei ole.

Vestlusel osalenud EV22v õpilaste hinnangul oleks tasemerühmade moodustamine vajalik ja põhjendatud.

Juhtõpetaja sõnul ei ole tasemerühmi moodustatud põhjusel, et õpperühmad on väiksed ning ei ole ka piisavalt õpetajaid. Õpilastele on eesti keele lisaõppe tunnid. Õpperühmas EV22v on

⁷⁷ ÕKE, lisa 17 p 2.3.8.

⁷⁸ Kooli nõukogu 25.09.2023 protokoll nr 30.

⁷⁹ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

⁸⁰ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

parema keeleoskusega õpilastele koostatud eestikeelses õppes diferentseeritud õppematerjal tasemel B2 ning keeleoskuse arendamiseks on võimalik kasutada rohkem lõimitud õpet.

2.3.6. Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruandes⁸¹ on toodud välja, et HEV-õpilaste üleminekuplaan koostatakse õpilase, HEVKO ja kursusejuhendaja koostöös alates 2019/2020. õppeaastast. HEV-õpilastele koostatakse arenguplaan, kus on iga õpilase kohta kirjas, mida peaks saavutama koostöös tugispetsialistidega (psühholoog, sotsiaalpedagoog). Arenguvestlustel nõustatakse õppijaid ka karjäärialselt ning koostöös Rajaleidjaga korraldatakse karjääripäevi, mis sisaldavad loenguid ja soovi korral ka tööintervjuu imiteerimist. Tugiteenuste tõhusust on analüüsitud, muutusi väljalangevuses ega rahulolus ei ole.

Tugispetsialistide sõnul koostatakse õpilastele rakendusplaan, varasemalt kasutati terminit arenguplaan. Arenguvestlustest tugispetsialistid ei tea. Rühmajuhendajatega suheldakse suuliselt, arenguvestluste tagasiside kirjalikult tugispetsialistideni ei jõua.

Ehitusviimistluse juhtõpetaja sõnul koostatakse õpilastele eeltäidetavad lehed, mille alusel toimub vestlus rühmajuhendajaga. Arenguvestlusi viiakse läbi HEV-õpilastega igal aastal, teistega üks kord õppeperioodi jooksul. Vajadusel kaasatakse lapsevanem. Tulemusi arutatakse õppe-suuna õpetajatega.

Kooli sisehindamisel⁸² on analüüsitud õpilaste rahulolu tugiteenuste kättesaadavuse ja tõhususega. Tugiteenuste väited on eraldi teemaplokki toodud alates õppeaastast 2020/2021, mil küsimustikku EKKa kvaliteedihindamise komisjoni soovitusel järel muudeti – uued küsitluse väited keskenduvad spetsialistide toe kättesaadavusele. 2023. aastal on õppijate rahulolu tugiteenustega on võrreldes 2021/2022. õppeaastaga paranenud. Põhjuseks, miks on õppijate ootused kõrgemad, võib kooli hinnangul olla kutsekeskhariduses õppijate (eriti HEV) harjumus toetmeetmeteks, mida põhikoolis rakendati, kuid milleks koolis ressursid puudub (nt abiõpetajad, väikeklassid).

Juhtõpetaja lisas, et põhikoolis on õpilased toetatud, aga sageli on neil õpilastel ka õpitud abitus, kutseõppeasutus valmistab ette õpilasi eelkõige tulema elus toime iseseisvalt.

Selgitame, et koolil on kohustus tagada õpilasele tugiteenused, sealhulgas karjääriteenus, õpiabi, eri- ja sotsiaalpedagoogiline ja psühholoogiline teenus.

2.3.7. Ettekirjutus direktorile

Tagada õpilastele, kellele on koostatud individuaalse õppetöö graafik ja kelle individuaalsuse arvestamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kooli õppekava alusel individuaalse õppekava koostamine, lähtudes kutseõppeasutuse seaduse § 32 lõikes 8 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: 01.03.2024.

2.4. Tugiteenuste dokumenteerimine

Haridus- ja teadusministri määruse⁸³ kohaselt on direktori käskkiri tugimeetme määramiseks alus EHISesse vastava märke tegemiseks ning tugirühma otsus tugimeetme rakendamise lõpetamiseks on alus märke eemaldamiseks EHISest.

⁸¹ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

⁸² Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

⁸³ Haridus- ja teadusministri 28.12.2018. a määrus nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, § 7 lg 5.

EHISesse oli seisuga 20.11.2023 kantud 98, 05.12.2023 seisuga 95 HEV-õpilase andmed. Kolme õpilase puhul on ÕEK otsus tugimeetme rakendamise lõpetamiseks. Erivajadustena on märgitud püsivad õpiraskused, ebapiisav eesti keele oskus, emotsionaalsed raskused/käitumisraskused ja intellektipuue, põhikooli riikliku õppekava lihtsustatud õppe läbimine. Tugimeetmetena on 95 õpilasel MPS ja 10 õpilasel täiendav eesti keele õpe, kusjuures ebapiisava eesti keele oskusega õpilastele täiendavat eesti keele õpet EHISe põhjal rakendatud pole. IÕK rakendamist ei ole märgitud ühelgi õpilasel. LÕK-õpilastel pole tugispetsialistide hinnangul IÕKd vaja olnud.

Selgitame, et kutsekeskhariduses õppivate toevajadusega õpilaste andmed (sh kõik rakendatavad tugimeetmed) tuleb kanda EHISesse. Järelevahtemenetluses tugimeetmete andmed EHISes korrastati direktori käskkirja alusel.

Direktori käskkirjaga⁸⁴ on tugimeetmed määratud 2023/2024. õppeaastal õppima asunutest 42 õpilasele. Õppeinfosüsteemis Tahvel (edaspidi *Tahvel*) on kirjeldatud õpilastele rakendatud tugiteenused ning lisatud nendega seotud käskkirjad. Rakendusplaanid, õpilaste või vanemate nõusolekud tugimeetmete rakendamiseks on koolis olemas, kuid ei kajastu Tahvlis.

3. Eesti keel teise keelena ja eestikeelse õppe korraldus osaliselt vene õppekeelega kutsekeskhariduse õpperühmades

3.1. Õppekorraldus ja -metoodika

3.1.1. KutÕSi⁸⁵ kohaselt peab keskhariduse õppekava õppekeel olema eesti keel. Õppekeeleks loetakse keel, milles toimuv õpe moodustab vähemalt 60 protsenti kooli õppekavas sätestatud õppe mahust⁸⁶. Koolis õpivad kutsekeskhariduse tasemel ka vene õppekeelega põhikooli lõpetanud õpilased, kelle õpingud jagunevad 60% eesti ja 40% vene keeles. Vaatluse all oli eesti keel teise keelena ja eestikeelsed erialatunnid ning 60/40 õppe maht ehitusviimistluse õppekaval õpperühmas EV22v.

Õpperühmas EV22v on 2022/2023. õppeaastal olnud õppe maht 60 Eesti kutsehariduse arvestuspunkti (edaspidi *EKAP*), millest eestikeelse õppe maht on olnud 36,15 EKAPit (60%). 2023/2024. õppeaastal on eestikeelse õppe maht 36,43 EKAPit (61%), 2024/2025. õppeaastaks on planeeritud⁸⁷ eestikeelse õppe maht 36 EKAPit (60%). Seega on planeeritud eestikeelset õpet nõutud mahus (60/40).

Eesti õppekeelele ülemineku kavas kutsekeskhariduse õppekavadel aastatel 2023–2025⁸⁸ on välja toodud eesmärgid, indikaatorid, tegevused, vastutajad, tähtajad ja rahastusallikad valdkondades ülemineku planeerimine ja juhtimine, personaliarendus, õppevara ja õppematerjalid, õppekorraldus. Tegevuskava kohaselt on õppijatele eestikeelse õppe maht kuni aastani 2025 vähemalt 60 EKAPit, plaan on aastaks 2030 õpetada 100% eesti keeles. Eesmärk on võimaldada vene õppekeele õpilastele täiendavat eesti keele baasõpet (40-60 tundi) ja valikõppena vähemalt 5 EKAPi mahus õppeaja jooksul; lõpukursusel moodustatakse osaliselt lõimitud õpperühmad; õppijad sooritavad eesti keeles B2 taseme ja/või kutseeksami. Õppeaasta alguses korraldatakse mitte-eestlastest esimese kursuse õpilastele üleminekut toetav „Sissejuhatus eestikeelses õppesse“. Õpilastele viiakse vajadusel läbi täiendavat eesti keele õpet, sh praktikat ja

⁸⁴ Direktori 02.11.2023 käskkiri nr 4-1/23/94 „Haridusliku erivajadusega õpilastele tugimeetmete määramine“.

⁸⁵ KutÕS, § 29 lg 2.

⁸⁶ KutÕS, § 29 lg 1.

⁸⁷ Kooli e-kiri 10.11.2023, dokument nr 1.4 „Tabel 4. Eesti keeles õpetatavad õppeained_rühm EV22v.“

⁸⁸ Haridus- ja Teadusministeeriumi üldhariduspoliitika osakonna juhataja 16.10.2023 kiri nr 9.2-2/23/2814-2 „Tallinna Ehituskooli eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava kooskõlastamine“.

praktilist tööd eestikeelses keelekeskkonnas; koolisest rühmade lõimimist eesti õppekeele rühmadesse.

Juhtõpetaja lisas, et 2020. aastast viiakse õpetajate seas läbi küsitlus eestikeelse õppe korralduse kohta. Õppematerjalid valmistatakse õpilastele ette eesti keeles. Praktilises õppes on planeeritud rühmade lõimimist eesti õppekeele rühmadega. Kaks õpetajat osalesid pikemal lõimitud aine- ja keele(LAK)õppe metoodika koolitusel, saadud teadmisi jagati ka kollektiivis. Õppedirektori sõnul on keeruline leida ehitusvaldkonnas õpilastele praktiseerimiseks eestikeelset töökeskkonda. Praktika dokumentatsioon täidetakse eesti keeles, samuti toimub eesti keeles praktika kaitsmine.

3.1.2. Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruandes⁸⁹ on toodud välja, et ainult veerand venekeelsetest õpilastest suudab õppida eesti keeles. Teised ei ole keeleliselt piisavalt tasemel ja õpetaja peab tihti tundi läbi viima kahes keeles. Venekeelsetes õppegruppides õppijatest umbes pooled teevad keeletesti rahuldavale tulemusele, aga ainult veerand suudab eesti keelest aru saada vajalikul tasemel. Õpetajad tõlgivad materjalid vene keelde. Komisjon soovitas⁹⁰ senisest enam kaasata õpilasesindust nii õppeprotsessi kui ka vaimse ja füüsilise õpikeskkonna arendustesse ja parendustesse.

Kooli sisehindamisel⁹¹ on analüüsitud õpilaste rahulolu õppematerjalidega ning on toodud välja, et mõnevõrra on rahulolu langenud kasutatavate õppematerjalidega ning kirjanduse valikuga raamatukogus. 2021/2022. õppeaastal oli vastav näitaja „olen rahul õppematerjalidega, mida koolis kasutatakse“ 5 palli skaalal 4,40, 2022/2023. õppeaastal 4,29. Näitaja „olen rahul õpikute ja erialakirjanduse valikuga raamatukogus“ oli 2021/2022. õppeaastal 4,39, 2022/2023. õppeaastal 4,3. Kokkuvõttes on tulemused siiski head ning õpilaste rahulolu kooli raamatukoguga on kõrge: 82,7% õppijatest on nõus väitega, et nad on kooli raamatukoguga rahul. Rahuloluküsitluste tulemused näitavad, et õpilaste rahulolu õppesisu, -meetodite ja hindamisega on püsinud hea ning üldjoontes näidanud tõusvat trendi. Aruandes on toodud välja, et õppeprotsessis on arvestatud õpilaste erineval tasemel eesti keele oskusega. Eesti õppekeelsel õppekaval õppimine on toetatud, sh ka meetodite ja materjalidega. Õpetajatele kompenseeriti õppematerjalide väljatöötamist lisatasuga.

Kooli sisehindamise aruandes on 2023/2024. õppeaastaks planeeritud parendustegevusena raamatukogu õppekirjanduse kogu täiendamine, sh eesti keel teise keelena õppematerjalide kogu uuendamine (õpikud, harjutuste kogumikud trükistena, digiõppevara); õppevara (kaardid, plakatid) hankimine. Aruandes on toodud välja, et EV22v õppija on kaasatud õpilasesindusse, koolis toimuvad üritused on eestikeelsed, nt õpilaste igakuised infominutid, õpilaskonverents, spordipäevad ja spordivõistlused; KelluSkills võistlused (juhendid on eestikeelsed).

Õppedirektor täiendas, et III kursuse õpilased osalevad riigikaitselaagris. Juhtõpetaja lisas, et koolis toimuvad keele-, aine- ja võõrkeelenädalad. Korraldatud on koolisiseseid üritusi ja erialaseid õppekäike, nt on käidud õpilastega tehastes, ettevõtetes.

Vestlustel osalenud õpilaste sõnul võiks eesti ja vene õpperühmade ühisüritusi olla rohkem, et arendada eesti keele oskust.

⁸⁹ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

⁹⁰ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

⁹¹ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

3.1.3. Õppekaval, kus on eesti keelest erinev õppekeel, on eesti keele õpe kohustuslik kooli õppekavas sätestatud mahus, mis tagab eesti keele oskuse tasemel, mis on vajalik omandatud erialal töötamiseks⁹².

Direktori sõnul ei ole ehituserialadel keeleoskuskõuet kehtestatud, samas peetakse keeleoskust igati vajalikuks, vestlusel osalenud õpilaste sõnul usuvad nad saavutavat õpingute lõpuks keeleoskustaseme, mis võimaldaks neil töötada omandatud erialal eestikeelses keskkonnas.

Järelevalves olid vaatluse alla eesti keele ja eestikeelsed erialatunnid õpperühmas EV22v: eriala moodul „Kujunduse alused“, eesti keel, õpitee mooduli töökeskkonna teema, matemaatika, ühiskonnaõpetus.

Tunnid olid sisutihedad ja vastasid ainekavale. Kõik õpetajad rääkisid tundides valdavalt eesti keeles, kasutades väga piiratud ulatuses vahekeelena vene keelt. Õpilased kasutasid eesti keelt tagasihoidlikus ulatuses, enamasti formaalsetes suhtlemisolukordades, suhtlesid omavahel peamiselt vene keeles. Kohtumisel õpperühma õpilastega ei esinenud eesti keeles suhtlemisel probleeme, kuid kool peaks pöörama rohkem tähelepanu õpilaste erialaõppega seotud sõnavara arendamisele eesti keele tundides ja ka eestikeelse terminoloogia käsitlemisele eestikeelses erialaõppes.

Kõik vaadeldud tunnid olid ette valmistatud. Õpetajate kontakt õpperühmadega oli väga hea, samas puudus vaadeldud tundides õpilaste omavaheline eestikeelne interaktsioon. Koolis domineerivad traditsioonilised õppemeetodid ja frontaalne töö. Õpilaste eestikeelne verbaalne aktiivsus on piiratud. Eesti keele õppijate spontaanne eestikeelne eneseväljendus on komplimenteeritud.

Koolis puudub valmidus aktiivõppemeetodite kasutamiseks, mis piirab võimalusi õppijate seotud eestikeelse kõne kujundamiseks. Üld- ja erialaainete õpetamisviisid vajaksid kaasajastamist. See aitaks toetada õpimotivatsiooni ja looks eeldusi eestikeelse õppe laiendamiseks. Eestikeelse erialaõppe puhul väärib esiletõstmist õpitee mooduli töökeskkonna teema õpetamise kogemus ehitusviimistluse erialal. Kuigi ka selles tunnis domineerisid traditsioonilised õppemeetodid ja frontaalne töö, suhtles õpetaja venekeelse õpperühmaga enamasti eesti keeles. Eesti keelt kasutati mitteformaalselt ja suures ulatuses. Vene keelt kasutati harva, eeskätt ülesannete ja terminite täpsustamiseks. Kuigi õpilaste verbaalne aktiivsus eesti keeles ei olnud kuigi kõrge, tegid piiratud eesti keele oskusega õppurid eestikeelse tunni sihikindlalt kaasa. Vahekeele kasutamine toimus mõeldukas ulatuses, mis aja jooksul loob eeldusi üleminekuks täielikult eestikeelsele õppele. Vaadeldud õpitee mooduli tund näitas, et ka osavalt rakendatud traditsioonilised õppemeetodid võivad tagada eestikeelsele õppele üleminekul hea tulemuse.

Märkimisväärne on ka eesti keele julgema rakendamise kogemus eriala mooduli kujunduse alused õpetamise puhul. Vaadeldud tunnis toimus õpilaste ettekannete esitamine täielikult eesti keeles. Kodus ette valmistatud eestikeelsete presentatsioonide esitamine ei tulnud paljudel õpilastel sujuvalt välja, kuid see oli siiski oluline vahesamm üleminekuks reproduktiivsetelt osaoskustest produktiivse eestikeelse eneseväljendamise saavutamise suunas. Kindlasti on selles osas veel palju arenguruumi, kuid erialase eesti keele kasutamine rakenduslike erialaste ülesannete lahendamiseks on oluline ettevalmistustegevus. Seda nii positiivse õpimotivatsiooni toetami-

⁹² KutÕS, § 29 lg 3.

seks kui ka Eesti tööturu praktiliste kommunikatsioonivajaduste teadvustamiseks. Õpetaja eestikeelses kõnes esines üksikuid rektsoonivigu, kuid vaadeldud tunni eestikeelne õpikeskkond vastas kõigile põhinõuetele.

Matemaatika ja ühiskonnaõpetuse tundides oli tagatud eesti keele kasutamise järjekindlus, kuid mõlemal juhul ei toetanud eestikeelne frontaalne töö õpilaste seotud kõne kujundamist, produktiivsete osaoskuste arendamist ja spontaanse eneseväljendamise oskuse kujunemist. Õpetajad kasutasid eesti keelt valdavalt formaalsetes kommunikatiivsetes olukordades. Domineeris õpetajate monoloogiline kõne ja õppijate reprodutiivsete osaoskuste arendamine. Õppurid olid suhteliselt passiivsed, aeg-ajalt esines neil teatud keskendumisraskusi. Selline olukord ei toeta õppijate positiivse õpimotivatsiooni kujunemist eestikeelsele õppele üleminekul. Antud juhul vajavad mõlemad õpetajad meetodilist tuge oma harjumuspäraste õpetamisviiside mitmekesistamiseks.

Õpetajate hinnangul annab eesti keeles õpetatavate õppeainete puhul tunda venekeelsete õppijate puudulik eesti keele oskus ning ebakindel õpimotivatsioonitase. 2020. aastal koostatud EKKA hindamisaruandes⁹³ oli toodud välja, et ainult veerand kooli venekeelsetest õpilastest suudab õppida eesti keeles. Käesoleval aastal toimunud eesti õppekeelele ülemineku ümarlauas osalenud õpilased tõid välja, et soovivad tundides rohkem eesti keeles suhtlemise võimalusi ja rühmatöid. Venekeelsed õpilased on huvitatud ka sellest, et mõni moodul oleks korraldatud koos eestikeelse õpperühmaga. Seega on õpimotivatsiooni osas märgata paranemise märke.

Eesti keele tund vastas põhinõuetele ainult osaliselt. Õpetaja kontakt õpperühmaga oli hea ning õppurite motivatsioonitase valdavalt positiivne. Tunnis domineerisid traditsioonilised meetodid ja frontaalne töö. Õppetöökorraldus oli valdavalt toimingupõhine, kuid kutsekeskhariduse saavutamiseks mõeldud eesti keele kursuse õppesisu ei olnud tasemekohane. Eesti keele tunnis kasutati uussisserändajatele mõeldud Eesti Vabariigi Siseministeeriumi kohanemisprogrammi lugemismaterjale (L. Kreinin, Margus, Kass ja Õunamoos. Lihtne lugemine A2-tasemele + helifailid, 2021). Selline lähenemine on vastuolus funktsionaalse keeleoskuse arendamise aluspõhimõtetega, kuna sellisel viisil korraldatud eesti keele õpetamine ei suuda pakkuda toetust eestikeelsele erialaõppele. Eestikeelsele õppele ülemineku puhul tuleks alustada keeleõppega vähemalt B1-tasemelt. Tekkinud olukorra üks võimalik lahendus on erialase eesti keele kursuse rakendamine ehituserialade omandamiseks. Teine vajalik samm on eesti keele õpetajate tihe koostöö ehituserialade kutseõpetajatega keeleõppe õppesisu kujundamisel.

Õpetajad valdavad eeskätt traditsioonilisi meetodilisi võtteid. Eesti keele tundides ja eestikeelses erialaõppes arendatakse eeskätt reprodutiivseid osaoskusi (kuulamine ja lugemine). Produktiivsete osaoskuste arendamine (rääkimine ja kirjutamine) on jäätud tagaplaanile. Erinevate osaoskuste arendamise tasakaalustamine on märkimisväärne eeldus eesti keele õppe kvaliteedi parandamiseks.

Eesti keele ja osaliselt eesti keele erialatundides ei olnud alati märgata traditsiooniliste õppevahendite kasutamist. Paljudes õppeklassides puudusid tavapärased õpikud ja töövihikud. Ka EKKA ekspertide 2020. aasta hindamisaruandes⁹⁴ oli kõne all kutseõpetajate õppetöös kasutatavate õppematerjalide teema. Õpetajad koostasid õppematerjale ise, kusjuures selle peale kulus

⁹³ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavariühmade hindamisaruanne, 2020.

⁹⁴ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavariühmade hindamisaruanne, 2020.

palju aega, kuna materjale tuli koostada korraga kahes keeles. Omaette murekoht oli lõimitud aine- ja keeleõppeks sobivate õppematerjalide puudumine. Kutsekoolide õpilased on harjunud õppima nutiseadmete vahendusel. Selline lähenemine ei pruugi alati toetada eesti keeles õppivate õppurite produktiivse kirjutamisoskuse arendamist ja süvendab nutisõltuvust. Õpetajad koostavad ja paljundavad ise ülesandeid. Paljudes klassiruumides on nn „rääkivad seinad“. Kool on hästi varustatud tänapäeva nõuetele vastavate tehniliste vahenditega (arvutid, projektorid, ekraanid, digitahvlid). Õpetajad kasutavad neid eesti keele tundides ja eestikeelses erialaõppes eeskätt õppe sisu visualiseerimiseks.

Kooli kutseõpetajate eesti keele oskus on piisavalt hea eestikeelse õppekeskkonna kujundamiseks. Seega on koolis põhimõtteliselt võimalik aja jooksul julgelt rakendada eestikeelset erialaõpet senisest suuremas mahus. Õppeasutuse õppekeskkond on juba praegu valdavalt eestikeelne.

Õppedirektori sõnul on probleem selles, et õpilased tulevad kooli ebapiisava eesti keele oskusega. Selle lahenduseks oleks, kui õpilased omandaksid põhikoolis eesti keele nõutud tasemel. Eesti keele õpetaja sõnul on EV22v klassis neli õpilast, kes saavad tundides keerulisema raskusastmega ülesandeid.

Vestlusel osalenud õpetajate sõnul ei ole lisaõppe maht piisav, et õpilased omandaksid eesti keele oskuse tasemel, mis võimaldaks neil jätkata peale kooli lõpetamist eestikeelses õppes või töökohal.

Tagasisidet õppetundidele andsid juhtõpetajad ja õppedirektor. Tagasiside oli konkreetne, peegeldati tundides nähtut-kuuldut, õpetajad olid tunni analüüsimisel tagasihoidlikumad. Seega võiks senisest enam suunata ja julgustada õpetajaid reflekteerima oma tundi.

Õppetunde vaatlevad koolis juhtõpetajad ja õppedirektor. Juhtõpetajate sõnul tundide vaatluse plaani koostatud ei ole, eelkõige on vaatluse all alustavad õpetajad, tunde külastatakse ka siis, kui mõne õpetaja tundi ei ole kaua aega vaadatud või kui on tekkinud probleemid. Õppedirektor külastab õppetunde eelkõige siis, kui koolis on praktikandid, aga vajadusel vaatleb ka alustavate õpetajate tunde, ja juhul, kui on tekkinud probleemid. Õppetundide vaatluseks on koostatud vaatlusleht.

Õpetajatevaheline koostöö koolis toimib ja seda korraldab juhtõpetaja. Üks kord kuus toimub koostöötund, kus vaadatakse üle õppematerjal, talvisel koolivaheajal on ühisõppepäevad, on ka meetoodikapäevad. Õppematerjali valmistavad ette õpetajad ja see on töömahukas tegevus. Juhtõpetaja sõnul on väga suur kooli direktori panus, et õpetajatel on olemas kõige kaasaegsemad õppematerjalid.

3.1.4. Ettepanekud direktorile

3.1.4.1. Pöörata rohkem tähelepanu õpilaste erialaõppega seotud sõnavara arendamisele eesti keele tundides ja ka eestikeelse terminoloogia käsitlemisele eestikeelses erialaõppes ning seostada eesti keele õppimine ja õpetamine õpilaste erialase ettevalmistusega.

3.1.4.2. Pöörata kutseõpetajate tähelepanu õpilaste dialoogilise kõne arendamisele ja spontaanssele eneseväljendamisele (küsimustele vastamine, diskussioonides osalemine, oma seisukohtade põhjendamine).

3.1.4.3. Seostada julgelt eesti keele tundide õppe sisu erialase sõnavara omandamisega, nt lugeda erialast kirjandust.

3.1.4.4. Kaaluda võimalust erialase eesti keele kursuse rakendamiseks, nt ehitusviimistluse erialal ja võimalusel ka teistel 60/40 õppekavadel, ning kaaluda võimalusi rakendada eestikeelset erialaõpet suuremas mahus.

- 3.1.4.5. Soodustada eesti keele õpetajate koostööd eesti keeles õpetatavate erialaainete õpetajatega lähtuvalt ainetevahelise lõimumise põhimõtetest.
- 3.1.4.6. Eesti keeles ja osaliselt vahekeeles õpetatavate ainete õpetajatel pöörata rohkem tähelepanu eestikeelse terminoloogia tutvustamisele (www.sonaveeb.ee Koolisõnastikud 2005–2010).
- 3.1.4.7. Eesti keele õpetajatel ja eesti keeles õpetatavate erialaainete kutseõpetajatel kasutada julgelt aktiivõppemeetodeid ja/või nende elemente.
- 3.1.4.8. Eesti keele ja eesti keeles õpetatavate erialaainete õpetajatel pöörata rohkem tähelepanu õpilaste seotud eestikeelse kõne arendamisele ning spontaansete verbaalsele eneseväljendamisele ning kasutada õppetöös ka õpilaste käelist kirjalikku tekstiloomet.
- 3.1.4.9. Arvestada õpilaste erivajadusi nii eesti keele õpetamisel kui ka eesti keeles õpetatavate ainete puhul.
- 3.1.4.10. Pöörata rohkem tähelepanu eesti keele õppijate produktiivsete osaoskuste (rääkimine ja kirjutamine) arendamisele lähtuvalt kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetest.
- 3.1.4.11. Arvestada tunnivaatluste läbiviimisel, et see aitaks õpetajal oma tööd analüüsida ja sellele enesehinnangut anda, aitaks õpetajal edasisi eesmärke püstitada ja jälgida oma arengut ning edasiminekut õpetajana.
- 3.1.4.12. Kavandada tunnivaatlused planeeritud ja läbimõeldud protsessina, mis aitaks õpetööd ning kogu kooli tegevust paremini hinnata, analüüsida ja parandada. Tunnivaatlus aitab õppe- ja kasvatustööd analüüsida, tegeleda õpetajal jõudsamalt enesehindamisega, selgitades sealjuures personaalset koolitusvajadust, ning on abiks kogu organisatsiooni koolitusvajaduse määratlemisel.
- 3.1.4.13. Kooli juhtkonnal külastada rohkem eesti keele ja eesti keeles õpetatavate erialaainete tunde ning anda õpetajatele tagasisidet.

3.2. Eesti keel teise keelena ja eestikeelse õppe tulemuslikkuse hindamine

3.2.1. KutÕS⁹⁵ sätestab, et koolis viiakse läbi sisehindamist. Sisehindamine peab olema pidev protsess, mille eesmärk on tagada õppijate arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Kooli sisehindamisel analüüsitakse sisehindamise eesmärgist lähtuvalt õppekasvatustööd ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust. Sisehindamine on kooli arengukava koostamise ja kvaliteedi hindamise sisendiks.

Sisehindamist on koolis läbi viidud. 2022/2023. õppeaasta kohta on koostatud sisehindamise aruanne⁹⁶, kus on välja toodud konkreetsed näitajad ja mõõdikud arengukava strateegiliste eesmärkide täitmisel (algtaase, tulemus 2022/2023, sihttase 2025). Samuti on toodud välja õppeaasta sisehindamise kriteeriumide ja tegevusnäitajate alusel selgunud tugevused ja planeeritud parendusvaldkonnad. Määratletud on nii arendusvaldkonnad, kavandatud tegevused kui vastutajad.

Järelevalves esitas kool ülevaate 2023. aasta tegevustest eestikeelsele õppele üleminekul. Ülevaade on põhjalik, välja on toodud konkreetsed juba tehtud (nt temaatilised ümarlauad; ülemineku tulemuslikkuse analüüs, sh kordustestide, riigieksamite tulemuste, rahuloluküsitluste tulemuste, õpetajate tagasiside analüüs, ja parendustegevuste planeerimine 2022/2023. õa kohta; regulaarsed ühesõppe- ja koostööpäevad, mille raames jagavad õpetajad oma kogemusi, sh meetodilisi näiteid LAK-õppes; distantstilt targemaks koolitusel osalemine: E2 tunni planeerimine

⁹⁵ KutÕS, § 19 lg-d 1 ja 2.

⁹⁶ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

ja õppematerjal) või töös olevad tegevused, nt eestikeelsele õppele üleminekuks õppijate testimine õpilaste eesti keele oskuse analüüsiks ja vajadusel toimeetmete rakendamiseks.

Eesti keele õpetamisega seonduvat on arutatud ka kooli nõukogus⁹⁷. Kooli nõukogus on käsitletud nt esimese kursuse õpilaste põhihariduslike teadmiste taset tasemetööde põhjal⁹⁸. Välja on toodud, et eesti keele teise keelena test tehti tasemele A2. Maksimumpunkte võis saada 25. Parim sai 21,5 punkti. Pooled testi tegijaist said omandatud keeleoskuse hinnanguks „kasin“.

Juhtõpetaja sõnul oli lähtetasemeks A2, kuna õpilaste keeleoskus oli niivõrd madal, et kõrgemale tasemele testi ei olnud otstarbekas teha. Õpilastele tehti kordustest, mis näitas õpilaste arengut. Õppeaasta lõpul on planeeritud teha B2 test.

Sellisel viisil korraldatud testimine ei toeta eesti keele õpetamise ja õppimise diferentseerimist. Õpperühmas EV22v on väga erineva eesti keele oskustasemega õpilasi, mis võimaldaks keeleoskuse testimise diferentseerimisel moodustada eesti keele lisaõppe tasemegruppe, kuid koolis puudub eesti keele oskuse testimisel süsteemne lähenemine. Tasemerühmade moodustamine aitaks paremini kaasa erineva keeleoskusega õpilaste toetamisele eestikeelsele õppele üleminekul alates kooli sisseastumisest kuni kutseeksami sooritamiseni välja.

Sisehindamise aruandes⁹⁹ on toodud välja, et õppeprotsessis on arvestatud õpilaste erineval tasemel eesti keele oskusega. Õppijatele on korraldatud eesti keele omandamiseks täiendav baaskursus. Eesti õppekeelsel õppekaval õppimine on toetatud, sh ka meetodite ja materjalidega. Eesti õppekeeles planeeritud moodulid toimuvad valdavalt eesti keeles, toetatuna vajadusel venekeelsete selgitustega. Parendustegevustena on planeeritud 2023/2024. õppeaastaks eesti õppekeelele ülemineku tegevuskavas planeeritu elluviimine, sh rakendada kordustestimine igal õppeaastal; klassidesse teha juurde õppetööd toetavaid keelematerjale; võimalusel moodustada praktilises õppes lõimitud õpperühmad; suunata õpilasi praktikale eestikeelsesesse töökeskkonda.

Eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava täitmise analüüsis¹⁰⁰ on kool toonud välja õnnestunud tulemused järgmistes valdkondades:

- 1) Koolis eestikeelse õppe läbiviimiseks olemasoleva õppevara ja täiendavate õppematerjalide vajaduste kaardistamine. Eri keeltes õpetamise ühtsete õppematerjalide hankimine ja/või koostamine.
Tulemus: Õpetajad on varustatud eestikeelse õppevaraga, mida tundide ettevalmistamisel ja tundides kasutada. Raamatukogu täiendati gümnaasiumi eesti keele („Praktiline eesti keel“) õpivarasarijaga „JOHANNES“, mille komplekte on võimalik kasutada ka õppetöös osaliselt venekeelsete õpperühmadega. Lisandusid ka uued riigikaitse õpikud. Eesti keele õppematerjalid vene õppekeelega õpperühmadele; õppekirjandus ehitusviimistlejatele kujundamise alustes – „Tunne end koduselt. Kodu kujundamise ja sisustamise käsiraamat“.
- 2) Õpilastele võimaldatakse vajadusel täiendavat eesti keele õpet lisa-baaskeeleeõppe kursusega (40 tundi).
Tulemus: Arvestades õppijate nõrka eesti keele oskust, on loodud täiendav võimalus eesti keele baassõnavara ja elementaarse keeleoskuse arendamiseks õpingute alguses.
- 3) Õpilastele võimaldatakse vajadusel täiendavat eesti keele õpet valikmooduli raames.

⁹⁷ Kooli nõukogu 31.10.2022 protokoll nr 36; 18.09.2023 protokoll nr 29; 25.09.2023 protokoll nr 30.

⁹⁸ Kooli nõukogu 31.10.2022 protokoll nr 36.

⁹⁹ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

¹⁰⁰ Kooli e-kiri 10.11.2023, dokument nr 1.2 „Tabel 2. Õnnestunud, tõendus põhised tegevused eestikeelsele õppele üleminekul.“

Tulemus: Arvestades õppijate nõrka eesti keele oskust, on loodud täiendav võimalus keele arendamiseks valikõpingute raames. Moodul on tunniarvades planeeritud läbi kolme õppeaasta, tagamaks õppe järjepidevus.

- 4) Personali arendus: toimuvad regulaarsed sisekoolitused-metoodikapäevad.

Tulemus: Õpetajad on saanud tuge ning jaganud häid kogemusi LAK-õppe läbiviimiseks.

3.2.2. Vastavalt KutÕSile¹⁰¹ ning lähtuvalt ÕKEs¹⁰² sätestatust peavad kutsekeskhariduse õppekava õpilased, kelle õppekeel ei ole eesti keel, sooritama õpingute lõpetamiseks eesti keele teise keelena riigieksami, mille võib asendada kutseeksami või erialase lõpueksami sooritamise eesti keeles.

Riigieksami tulemustest on antud ülevaade kooli nõukogu koosolekul¹⁰³. Koondülevaatest selgub, et EV20v ja KB20v õpilased sooritasid kevadel 2023 riigieksami eesti keelest riigikeelena. Välja on toodud, et õpilaste keeleoskustase oli individuaalses plaanis tõusnud, kuid üldises plaanis olid tulemused siiski nõrgad. Õpilaste eesti keele õppimise motivatsioon ja põhikoolis omandatud eesti keele oskus on väga madal. Kolme õppeaasta jooksul õpitakse lisaks tugimeetmena rakendatud 40 tunnile täiendavale baas-eesti keelele eesti keelt võõrkeelena 40 kontaktundi ja eesti keelt riigikeelena valikõpingute raames 100 tundi. Täiesti eesti õppekeeles toimub riigikaitse õpe. Teistes moodulites rakendatakse valdavalt LAK-õpet. Valdavalt eesti keeles õpetatakse käesoleval õppeaastal kirjandust, sotsiaalseid ja õpitemoodulit. Eelnevatel õppeaastatel on õpetatud lisaks eeltoodud ainemoodulitele kakskeelsena (60/40) kunstiaineid ja loodusaineid.

Tulemustest lähtuvalt on planeeritud, et eesti õppekeeles ülemineku juhtrühm vaatab tulemuste analüüsist lähtuvalt üle tegevuskava ja kaalub parendusvõimalusi.

Kooli 2022/2023. õppeaasta sisehindamise aruandes¹⁰⁴ on toodud välja, et õppijate eksami tulemus (27,7%) on vaid veerandiligi võimalikust, samas eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra tõusnud, kuid Eesti keskmisest tunduvalt madalamal tasemel, mis on põhjendatav nõrgema sisendiga (keeleoskuse madalam tase kooli sisseastujatel võrreldes nt gümnaasiumite õpilastega).

Juhtõpetaja sõnul sõltub tulemus õpilase keeleõppe motivatsioonist, suhtlusringkonnast.

Koolis on vähe neid kutsekeskhariduse lõpetajaid, kelle puhul on vaja hinnata eesti keel teise keelena oskust – keskmiselt kümnekond aastas (tabel 4).

Tabel 4. Kutsekeskhariduse lõpetajad¹⁰⁵, kes põhikooli lõpus tegid eesti keel teise keelena lõpueksami – eesti keele oskus kutsekeskhariduse lõpetades.

		Arv			Osakaal, %		
		2018/19	2020/21	2021/22	2018/19	2020/21	2021/22
EESTI	B1 (põhikooli lõpueksam)	137	132	192	26,6	23,6	31,2
	B2 (riigieksam)	81	59	61	15,7	10,5	9,9
	Kutsetunnistus eesti keeles	17	4	16	3,3	0,7	2,6
	Taseme mittesaavutanud	280	365	347	54,4	65,2	56,3
	KOKKU	515	560	616			

¹⁰¹ KutÕS, § 57 lg 2.

¹⁰² ÕKE, § 23 p 10.

¹⁰³ Kooli nõukogu 18.09.2023 protokoll nr 29.

¹⁰⁴ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

¹⁰⁵ 2020. aastal EHISe andmetel ei olnud koolis selliseid kutsekeskhariduse lõpetajaid, kes oleksid põhikooli lõpus teinud eesti keel teise keelena eksami.

Kool	B1 (põhikooli lõpueksam)	4	1	2	44,4	10	22,2
	B2 (riigieksam)		2			20	0
	Kutsetunnistus eesti keeles			1		0	11,1
	Taseme mittesaavutanud	5	7	6	55,6	70	66,7
	KOKKU	9	10	9			

Allikas: EHIS, EIS, Kutsekoda.

Juhtivõpetaja sõnul on koolis õpetajad teadvustanud eesti keele õpetamisega seonduvaid kitsaskohti. Koolis suheldakse valdavalt ainult eesti keeles – õpetajad julgustavad õpilasi igati suhtlema eesti keeles, kuid õpilastel on kartus teha eestikeelses suhtluses vigu. Õpilaste keeleoskuse taset testitakse.

4. Õppekasvatusala töötajate kvalifikatsiooni ning riigikeeleoskuse vastavus nõuetele, õppekasvatusala töötajate professionaalse arengu toetamine

4.1. Õppekasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele

KutÕS¹⁰⁶ sätestab, et õpetaja suhtes kohaldatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 kehtestatud kvalifikatsiooninõudeid. Kutseõpetajate suhtes kohaldatavad nõuded on kehtestatud kutsestandardis. Kutseõpetaja kutsestandardi madalaimale tasemele vastavaid õpetajaid ei tohi koolis olla üle 20 protsendi. Tugispetsialisti suhtes kohaldatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses¹⁰⁷ kehtestatud kvalifikatsiooninõudeid. Järelevalves oli vaatluse all õppekasvatusala töötajate kvalifikatsiooni ning riigikeeleoskuse vastavus nõuetele, kontrolliti EHISe andmeid seisuga 10.11.2023 ja 06.12.2023 ning koolis kohapeal 06.12.2023.

Seisuga 10.11.2023 oli EHISe andmetel koolis 61 õppekasvatusala töötajat. Järelevalve ajal seisuga 06.12.2023 oli EHISes õppekasvatusala töötajaid 58. Andmete kontrollimisel selgus, et õppekasvatusala töötajaid oli tegelikult kokku 48.

Seisuga 06.12.2023 oli koolis õppekasvatusala juhtivtöötajaid 8, neist ühe kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele. Elektri eriala juhtivõpetaja – puudub magistriskraad või sellele vastav kvalifikatsioon. EHISes oli kvalifikatsioon märgitud vastavaks. Järelevalvemenetluse ajal märgiti kvalifikatsioon nõuetele mittevastavaks. Kolm õppekasvatusala juhtivtöötajat töötavad ka õpetajana.

Üldharidusainete õpetajaid oli 15, kõigi kvalifikatsioon vastas nõuetele. Üks õpetaja töötas nii kutse- kui üldharidusainete õpetajana.

Järelevalve ajal seisuga 06.12.2023 oli koolis kutseõpetajaid 31, neist 8 (25%) omavad kesk- või kutsekeskharidust.

- 1) Kutseõpetaja (elektri paigaldustööd, karjääriõpetus, koormus 1,0). EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks. Õpetaja töötab koolis alates 05.10.2015.
- 2) Kutseõpetaja (puidutöötlemise tehnoloogia cnc-pinkidel, sissejuhatuse õpingutesse). EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks. Õpetaja töötab koolis alates 01.01.2017.
- 3) Kutseõpetaja (mööbli ja puittoodete konstrueerimine, mööbli ja puittoodete valmistamine, tisleri erikursus, koormus 1,0). EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 16.05.2023–16.05.2024. Järelevalvemenetluse ajal märgiti EHISes kvalifikatsioon nõuetele vastavaks.

¹⁰⁶ KutÕS, § 39 lg 3.

¹⁰⁷ KutÕS, § 39 lg 4.

- 4) Kutseõpetaja (ettevõtlusõpetus, restaureerimine ja muinsuskaitse alused, sissejuhatus õpingutesse, koormus 0,87). EHISes on kvalifikatsioon märgitud vastavaks. Õpetaja töötab koolis alates 25.08.2010.
- 5) Kutseõpetaja (katusetööd, puitkonstruktsioonide ehitamine, koormus 1,0). EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 31.08.2023–24.08.2024. Järelevaevemenetluse ajal märgiti EHISes kvalifikatsioon nõuetele vastavaks.
- 6) Kutseõpetaja (aianduse alused, hüdroisolatsioonitööd, karjääriõpetus, müüritööd, plaatimistööd, sillutiskivide paigaldus, koormus 0,47). EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 14.09.2021–14.09.2024. Järelevaevemenetluse ajal märgiti EHISes kvalifikatsioon nõuetele vastavaks.
- 7) Kutseõpetaja (automaatika alused, elektriajamid, elektri paigaldustööde tehnoloogia, elektrivalgustus, erialased arvutusülesanded, joonestamine). EHISes ei ole kvalifikatsioon märgitud vastavaks. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 23.08.2023–23.08.2024. Järelevaevemenetluse ajal märgiti EHISes kvalifikatsioon nõuetele vastavaks.
- 8) Kutseõpetaja (ehituse õppesuund, koormus 0,27) – õpetaja andmed EHISes ei kajastunud. Õpetaja töötab koolis alates 18.09.2023. Järelevaevemenetluse ajal kanti töötaja andmed EHISesse. EHISes märgiti kvalifikatsioon nõuetele vastavaks. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 18.09.2023–18.09.2024.

Kahel kutseõpetajal on keskeriharidus, mis võimaldab kandideerida rakenduskõrgharidust eeldavale töö- või ametikohale.

- 1) Kutseõpetaja (aianduse alused, koormus 0,58) – kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 30.08.2023–30.08.2024.
- 2) Kutseõpetaja (materjaliõpetus, koormus 0,86) – kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 25.10.2022–26.10.2026. Õpetaja õpib Tallinna Ülikoolis bakalaureuseõppes.

Täiendavalt selgus EHISe andmete kontrollimisel.

- 1) Kutseõpetaja (avatäidete restaureerimine, dekoratiivviimistlus, karjääriõpetus, krohvitud, pehme mööbli valmistamise tehnoloogia, puidu käsitsi töötlemine, restaureerimine ja muinsuskaitse alused, koormus 1,0) on ka õppekasvatusala juhtivtöötaja. EHISes vastav kanne puudus. Järelevaevemenetluse ajal lisati EHISesse õppekasvatusala juhtivtöötaja ametikoht (koormus 0,25).
- 2) Õpetaja (matemaatika, koormus 0,71) on EHISes märgitud kutseõpetajaks. Õpetaja töötab koolis alates 24.08.2015. Järelevaev selgus, et õpetaja on üldharidusainete õpetaja. Järelevaevemenetluse ajal andmed EHISes muudeti.
- 3) Õpetaja (bioloogia, füüsika, keemia) on EHISes märgitud kutseõpetajaks. Järelevaev selgus, et õpetaja on üldharidusainete õpetaja. Järelevaevemenetluse ajal andmed EHISes muudeti.
- 4) Kutseõpetaja (elektri paigaldustööd, elektri paigaldustööde tehnoloogia, ettevõtlusõpetus, sissejuhatus õpingutesse, koormus 0,4) – kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele. Õpetajal on magistrikraadile vastav kvalifikatsioon. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 01.09.2023–31.08.2024.
- 5) Kutseõpetaja (ehitusmöödistamine, hüdroisolatsioonitööd, koormus 1,0) – EHISes puudub lõpetatud õppeasutuse nimetus ja lõpetamise aasta (Eesti kutseõppeasutus, mööblitööstus, dokument nr xxx). Järelevaevemenetluse ajal lisati EHISesse dokumendi number (555953).
- 6) Õppekasvatusala juhtiv töötaja (koormus 0,5). EHISes on märgitud töötamine ka kutseõpetajana (koormus 0,33), õppeainete nimetused kutseõpetaja reaalpuuduvad. Järelevaevemenetluse ajal lisati õppeainete nimetused (ettevõtlusõpetus, majanduse ja ettevõtluse alused).

- 7) Kutseõpetaja (kujundamise alused, mööbli ja puittoodete valmistamine, puidu käsitsi töötlemine, koormus 0,8). EHISes puudus haridusttõendava dokumendi number. Järelevalvemenetluse ajal lisati EHISesse dokumendi number (AC 000479).
- 8) Kutseõpetaja (elektri paigaldustööd, koormus 0,99) – kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele. Õpetajal on magistrikraadile vastav kvalifikatsioon. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 25.08.2023–25.08.2024.
- 9) Kutseõpetaja (karjääriõpetus, praktika, töökorralduse alused, õmblustehnoloogia alusõpe, õmblustööde tehnoloogia, koormus 0,86) – kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele. Sõlmitud on tähtajaline tööleping 01.02.2023–01.02.2024.
- 10) Õpetaja (kujundusõpetus, koormus 0,19) on EHISes märgitud kutseõpetajaks. Järelevalves selgus, et õpetaja on üldharidusainete õpetaja. Järelevalvemenetluse ajal andmed EHISes muudeti.

Dokumentide vaatlusel selgus, et tähtajalisi töölepinguid oli sõlmitud ka töötajatega, kelle kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele. KutÕSi¹⁰⁸ kohaselt juhul, kui õppekasvatusala töötaja vaba ametikoha täitmise konkurss luhtub, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu tähtajaga kuni üks aasta isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada õppekavas määratud õpieesmärkide ja ülesannete täitmine ning õpiväljundite saavutamine.

Täiendavalt selgus EHISe andmete kontrollimisel, et EHISesse kantud õppekasvatusala töötajatest oli seitsmega töölepingud lõpetatud.

- 1) Õpetaja (muusika, koormus 0,1) tööleping oli lõpetatud 31.08.2023, EHISes vastav kanne puudus.
- 2) Kutseõpetaja (puidumasintöötlemine, koormus 0,85) tööleping oli lõpetatud 28.02.2020, EHISes vastav kanne puudus.
- 3) Õpetaja (karjääriõpetus, koormus 0,12) tööleping oli lõpetatud 31.08.2023, EHISes vastav kanne puudus.
- 4) Kutseõpetaja (elektri paigaldustööd ja elektri varustus, koormus 1,0) tööleping oli lõpetatud 31.08.2020, EHISes vastav kanne puudus.
- 5) Kutseõpetaja (lukksepatööd, koormus 0,15) tööleping oli lõpetatud 20.06.2023, EHISes vastav kanne puudus.
- 6) Õppekasvatusala juhtiva töötaja (koormus 0,5) tööleping oli lõpetatud, EHISes vastav kanne puudus.
- 7) Kutseõpetaja (praktika, puidu käsitsitöötlemise tehnoloogia, koormus 0,71) tööleping oli lõpetatud 13.06.2012, EHISes vastav kanne puudus.

Järelevalvemenetluse ajal tehti EHISesse kanded töölepingu lõpetamise kohta.

Tugispetsialistidest töötasid koolis sotsiaalpedagoog ja psühholoog. Psühholoogi kvalifikatsiooni hindamiseks on vajalik Eesti ENIC/NARIC Keskuse tunnustus välismaal välja antud diplomile.

4.1.1. Ettekirjutused direktorile

- 4.1.1.1. Tagada kutseõpetajate kvalifikatsiooni vastavus tasemel, et kutseõpetaja kutsestandardi madalaimale tasemele vastavaid õpetajaid ei oleks üle 20%, lähtudes kutseõppeasutuse seaduse § 39 lõikest 3. Täitmise tähtaeg: 01.10.2024.

¹⁰⁸ KutÕS, § 39 lg 9.

4.1.1.2.Sõlmida tähtjalisi töölepinguid üksnes siis, kui selleks on seadusandlik alus ja muuta tähtjalised lepingud, mille tähtjaliseks sõlmimiseks ei ole olnud alust, tähtajatuks. Täitmise tähtaeg: 01.10.2024.

4.2.Õppekasvatusala töötajate riigikeeleoskuse vastavus nõuetele

Riigikeeleoskus vastas nõuetele 48 õppekasvatusala töötajast 48-l (100%).

4.3.Õppekasvatusala töötajate professionaalse arengu toetamine

4.3.1. KutÕS¹⁰⁹ sätestab, et õppekasvatusala töötaja peab osalema täienduskoolituses vastavalt individuaalsele koolitusvajadusele, et säilitada enda tööalane professionaalsus ning koolis korraldatakse igal aastal õpetajate enesehindamine. Enesehindamise käigus koostab õpetaja hindamisaruande, millele tema vahetu juht annab tagasisidet.

Järelevalves vaadeldi üheksa õpetaja eneseanalüüsi. Eneseanalüüsi valdkonnad on õppeprotsessi ettevalmistamine, läbiviimine; õppeprotsessi ja õpitulemuste kajastamine ja analüüs; oma tegevuse analüüs ja eneseareng; õppeprotsessi korraldamine ja arendustegevus; osalemine kooli arenguprotsessides. Õpetaja annab hinnangu ka enda seatud eesmärkide täitmisele ning sõnastab järgmise perioodi olulisemad eesmärgid.

Koolisiselt ei ole ühtset lähenemist, mis järgneb õpetaja eneseanalüüsile, iga juhtõpetaja otsustab ise, mil viisil seda korraldada. Juhtõpetaja lisas, et soovijatega toimub pärast eneseanalüüsi vestlus. Suurem osa õpetajatest soovib vestlusel osaleda. Eneseanalüüsi tulemusena määratletakse koolitusvajadus, arutatakse koormuse üle.

4.3.2. Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruandes¹¹⁰ on toodud välja, et arenguestlused viiakse uue töötajaga läbi esimese tööaasta jooksul, hiljem vähemalt kord kolme aasta jooksul. Koolis tahetakse üle minna arenguestlustelt koostöövestlustele, mis on vähem formaalsed. Samas on kõigil õpetajatel endiselt võimalus osaleda arenguestlusel, kui nad soovivad.

Õppedirektori sõnul on arenguestlus formaalsem, koostöövestlusi viiakse läbi sagedamini, see on paindlikum ja väiksemat perioodi hõlmav, võib olla ka rühmavestlus. Koostöövestlusele võidakse kaasata ka direktor, õppedirektor või tugispetsialist.

4.3.3. Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruandes¹¹¹ on toodud välja, et igal õppeaastal koostatakse kooli pedagoogilise personali koolitus- ja arenduskava, mille aluseks on tähelepanekud õpetajate tööga toimetuleku osas (sh tunnivaatlused), õppijate tagasiside ning töötajate endi vajadused (eneseanalüüs, arenguestlus, võimalus koolitusvajadusest igal aastal teada anda valdkonna juhile).

Kooli 2022/2023. õppeaasta sisehindamise aruandes¹¹² on toodud välja, et koolis koostatakse igaks õppeaastaks pedagoogilise personali koolitus- ja arenduskava, mille aluseks on õppeaasta põhieesmärgid, arenguestluste (sh õpetajate eneseanalüüs) ja tunnivaatluste kokkuvõtted ning

¹⁰⁹ KutÕS, § 38 lg-d 3 ja 4.

¹¹⁰ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

¹¹¹ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

¹¹² Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.

huvigruppide tagasisidest tulenevad ettepanekud. Lähtuvalt kooli personalipoliitikast arvestatakse koolituskava koostamisel ja koolituse korraldamisel kooli kui terviku, erinevate kooli struktuuriüksuste kui ka töötajate individuaalseid tööalaseid vajadusi. Iga töötaja vastutab enesearendamise ning kvalifikatsiooni säilitamise eest koolis esitatavate või seadusest tulenevate nõuete ulatuses. 2022. aastal osales täienduskoolitustel 98% õpetajatest, stažeeris üks kutseõpetaja. Lisaks koolitustele ja teemavõrgustikele, fookusgruppidele osalesid pedagoogilised töötajad ja tugispetsialistid erinevates töörühmades ning töös kasutatavate programmide arendamise töökoosolekutel; kutseeksamil ja kutsekomisjonides jms. Oldi ka ise konverentsidel koolitajaks. Kokku osales erinevatel majavälistel koolitustel, arenguseminaridel 37 töötajat; majasisestel oli osavõtjate arv veelgi suurem. Õpetajate infotundide ja ühesõppepäevade raames jagati metoodilisi kogemusi-soovitusi; õppekeelest erineva kodukeelega õppijatele eesti keele õppe metoodika ja ülesannete koostamise häid kogemusi, sh kasutades õppekeskkonda Learningapps.com, õpirännete ja väliskoolituste kogemusi. Lisaks külastasid õpetajad erialaseid messe ja ettevõtteid nii Eestis kui õpirännete kaudu väljaspool; osalesid valdkonna koolitustel ja võrgustike seminaridel; hoiavad end kursis eri- ja kutseala temaatikaga. Parendustegevusena nähakse, et kõrgem võiks olla kutseõpetajate osalus pedagoogilises tasemeõppes ning stažeerimises; kõikidel õpetajatel digitehnoloogia kasutamise ja oskuste arendamise õppimisel. Arvestades eesti õppekeelele ülemineku aktuaalsust peetakse oluliseks leida uusi võimalusi metoodilisteks koolitusteks.

4.3.4. Kutseõppe kvaliteedi hindamisaruandes¹¹³ on toodud välja, et käivitunud on koolituste tagasiside ja mõjususe hindamise süsteem. Koolituste tagasisideks ja mõjususe hindamiseks täidavad õpetajad koolituste tagasiside ja hindamise lehe. Õppedirektor teeb kokkuvõtted õpetajate koolituste mõjususest ja tulemustest lähtuvalt kooli eesmärkidest. Kokkuvõtte kantakse ette kooli nõukogus, kus selle põhjal arutatakse edasist koolitusstrateegiat. Kaks-kolm korda aastas toimuvad metoodikapäevad.

Õppedirektori sõnul täidavad koolitustel osalejad tagasisidelehe, kust selgub koolituse mõjususe, aga ka järgnev koolitusvajadus. Kokkuvõtte tehakse kooli nõukogus.

Ühe juhtõpetaja sõnul on probleemiks õpilased, kes ei allu distsipliinile, kasutavad ebaviisakaid väljendeid. Juhtõpetaja sõnul ei ole õpetajatel teadmist, kuidas õpilasi võib distsiplineerida ning noortel õpetajatel puudub teadmine meetoditest, kuidas tulla toime distsipliinile allumatute õpilastega.

Tugispetsialistide sõnul ei ole nendeni teave distsipliiniprobleemidest jõudnud.

Kooli arengukavas¹¹⁴ on 2. strateegilisel eesmärgil – *Tallinna Ehituskooli õppeprotsess on õppijakeskne, jätkusuutlik ja pidevalt arenev* – alaeesmärk: koolis töötavad pädevad õpetajad. Eesmärgist lähtuvalt on planeeritud järgmised tegevused: kooli vajadustega kooskõlalise professionaalse õpetajate koosseisu säilitamine ja kujundamine ning järelkasvu kindlustamine; õpetajate professionaalseks arenguks koolitusvõimaluste loomine lähtuvalt kooli eesmärkidest ja indiviidi arengu vajadustest; õpetajate metoodiline ja haridustehnoloogiline nõustamine; õpetajate võimestamine enesetäiendamise võimaluste kasutamisel ning kaasatuses erialastes võrgustikes ja arendustegevustes; tellimus- ja sisekoolituste ning metoodikapäevade korraldamine vastastikuseks ja koostöiseks ühesõppimiseks; kutseõpetajatele ettevõtetes stažeerimisvõimaluste loomine; võimaluste loomine õpetajatele ja teistele haridustöötajatele

¹¹³ Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse kvaliteediagentuur. Tallinna Ehituskooli ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade hindamisaruanne, 2020.

¹¹⁴ „Tallinna Ehituskooli arengukava 2022–2025“. Kinnitanud Haridus- ja Teadusministeeriumi üldhariduspoliitika osakonna juhataja 27.09.2022 nr 1.1-5/22/14.

rahvusvahelises koostöös ja õpirännetes osalemiseks; uute kutseõpetajate otsimine edukate vilistlaste seast.

Kooli 2022/2023. õppeaasta sisehindamise aruandes¹¹⁵ on toodud välja, et õppeaasta oli väga edukas õpirännete poolelt. Kokku korraldati kooli töötajatele Erasmus+ projektide raames 33 rahvusvahelist õpirännet, mis ületab oluliselt püstitatud eesmärgi (20). Lisaks olid neli pedagoogilist töötajat otseselt seotud Erasmus+ koostööprojekti SOCVOC raames rahvusvahelisel koostöökohtumisel osalemisega Hollandis ning projektipartnerite vastuvõtmisega Tallinnas. Tähelepanu pälvinud kogemusi jagati kolleegidele ühesõppe- ja koostööpäevadel; kogutud õppematerjali kohandati oma õppetundides kasutamiseks. Parendamist vajab jätkuvalt kutseõpetajate stažeerimine, mis õpetajate endi sõnul on peamiselt takistatud suure tunnikoormuse ja sellest tuleneva ajanappuse tõttu.

Kooli arengukavas seatud eesmärkidest ning sisehindamise tulemustest lähtuvalt on koolis selgitatud välja parendusvaldkonnad ning kavandatud parendustegevused õpetajate professionaalse arengu toetamisel.

Aastast 2010 annab kool välja aastaraamatut, mis annab kronoloogilise ülevaate õppeaasta olulisematest tegevustest ja tulemustest. Äramärkimist on leidnud ka õpilaste ja õpetajate tunnustamine. Aastaraamatust nähtub, et kooli üldainete õppesuuna õpetaja on pälvinud 2022. aastal Tallinna aasta gümnaasiumiõpetaja tiitli ja ehitusviimistluse õppesuuna juhtõpetaja pälvis Tallinna aasta kutseõpetaja tiitli. Eesti kutseõpetaja laureaadi on kaks aastat olnud kooli kutseõpetajad. Lisaks oli ehitusviimistluse õppesuuna juhtõpetaja nomineeritud Eesti kutseõpetaja tiitliga. Eesti kutseõpetaja laureaadi on kooli kutseõpetajad olnud kahel aastal (2019, 2021).

Kooli direktori sõnul on kooli prioriteet õppevahendid. Koolil on mitmekesise kirjanduse valikuga raamatukogu, õpetajatele on tagatud võimalused soetada aja- ja asjakohast õppekirjandust. Suurt tähelepanu pööratakse üldarendavatele tegevustele, nt osalemine kultuuriüritustel, kohtumised Riigikogus. Võistlustel ja konkurssidel osalenuid tunnustatakse meenetega. See on innustanud ka õpilasi osalema ning on toonud õpilastele palju auhinnalisi kohti.

4.3.5. Ettepanek direktorile

Selgitada välja distsipliiniprobleemide ulatus ning vajadusel leida võimalusi õpetajate suunamiseks koolitustele, mis aitaks tulla toime distsipliinile mittealluvate õpilastega.

Käesoleva õiendi eelnõu edastati kooli direktorile ärakuulamiseks 18.12.2023. Direktor saatis oma vastuse 22.12.2023. Kooli direktoril ei olnud õiendi eelnõule muudatusettepanekuid.

¹¹⁵ Kooli nõukogu 06.11.2023 koosoleku otsus nr 1.1 „TEK sisehindamise aruanne 2022–2023“.